

శ్రీ

నానకుచరిత్ర.

పంచమాధ్యాయము.

అనంతరము నానకు కొంతకాల మచ్చటనుండి పోదరి వద్ద బావవద్ద సెలవుగైకొని లాహోరు మండలము నందలి యమ్నా బాదు పట్టణముకుఁ బయనమైపోయెను. సుల్తానుపుర మునువిడిచిన యాగడియ మొద్దలుకొని యీకథానాయకుఁడు గురు నానకు నామముతో వ్యవహరింపఁ బడుచువచ్చె. ఏల యన నాదినము పౌరంభముగా నరేడు తనకాలమున సంఘమునందు ప్రజలియుండిన దురాచారమును వెలిపుట్టి ఖండించుటకును బ్రజల మనస్సులనుండి మాధవిశ్వాసములను దొలఁగించుటకును సత్యమని తానుఁజెప్పినవలెము స్వేచ్ఛగా లోకులకు బోధించుటకును సంకల్పించెను. ఏమనుష్యుఁడు తన బోధనలవలన మానవకోటికి నీతి యాత్మజ్ఞానము మనోవికాసము గలిగించునో యతఁడే గురుశబ్దమున కర్హుఁడు. నానకు తనకుఁ గలిగిన యాత్మజ్ఞానమును దోడిమానవులకు నెఱింగించుటకే గాక దైవధర్మచోటకు విరుద్ధములైన దురాచారము

లను సంఘమునుండి దూరముగఁ జొరబుక్కునియ్యాలించుటకు సమకర్త గావున నీతఁడు గురుబిరుదము నందుటకుడగినవాడు. అందుచేత నాశ్చర్య మతనియందు సార్థకమయ్యెను.

సుల్తానుపురమునుండియమ్మా బాదుకుఁ బోవుట కేసు దినములకుఁ బుట్టెను. ఈపట్టణమునకు నానకు వచ్చుటకుఁ గారణమేమన నచ్చట దైవభక్తుఁడు సత్సేవీతఁడునగు వడ్లవాడొకఁ డుండెను. ఆతని జూచుటయే యీగురుని యభిలాష. ఆనద్రొంగి జేరు లల్లో. నానకు తత్పురము బ్రవేశించి సరిగ్గా యావద్రొంగియింటికే బోయెను. లల్లో నానకు మహాత్ముడని వినియుండెనేకాని యాతని దరిశన మదివఱకెన్నఁదల జేసియుండలేదు. తనగృహమున కనాహూతుఁడై యరుదెంచిన పురుషుఁడు నానకేయని తెలిసికొని యావద్రొంగి మహానందభరితుఁడై వానినెంతయు గౌరవించెను. అతఁడక్కడ కొన్ని నాళ్లుండి తనమతము బోధింప వారంభింప నాపురజనులకు వానిమీఁద సన్నివ్యముపొడమెను. అనిష్టమేకాదు కేవల ద్వేషమే కలిగెను. అట్లుకలుగుట యాశ్చర్యముగాదు. ఏలయున నేమనుష్యుఁడైన మతవిషయమునగాని, సంఘవిషయమునగాని, జ్యోతిషాది శాస్త్రవిషయములగాని కొత్తసిద్ధాంతము బోధించినప్పుడును సిద్ధాంతము ప్రాతదైనను నూతనముగా నాచరణమునకు దెచ్చినప్పుడును లోకులు కాకులట్లు వానిం బొడిచి తల మొత్తుకొననీయక నిందించి బహిష్కరించి దండించి

చేతనైవయో నిష్కార్యమయో జరహివేయదురు. పశుమనము
యొక్క పూర్వచరిత్రం జదివినవారి కందఱకు నిది విదితమే.
లోకులు కొత్తసిద్ధాంతములలో నున్న యోగు బాగుల నర
యను. చానివలన మానవకోటికి గల్గు లాభనష్టములను వి
చారించును. మునుపటి యాచారములకు విరుద్ధముగ బోధిం
చినవాడు నీతిమంతుడైనను సరే విద్యాసముద్రుడైనను
సరే జ్ఞానరాసియైనను సరే యదియెల్ల లెక్కసేయక వానినెల్ల
సిలుగులం బెట్టుదురు. ఈమూటల యాధార్థ్యముస్థిరపరచుట
కుదాహరణములు వేనవేలున్నవి. ఎందరో పరమపవిత్రులు
ఘటిన చరిత్రలచేత సంహరింపఁబడిరి. ఎందరో విజ్ఞానవంతులు
పరమకూర్పులచేత బాధింపఁబడిరి. ఎందరో శాస్త్రకారులు
నిరక్షరకుక్షులచేత నిందింపఁబడిరి. అన్వేషణతోద్ధారకుండగు
శ్రీ శంకరాచార్యుడు మలయాళ బ్రాహ్మణులచేత నెన్నియి
డుమలఁ బడెనో మనము వినియుండలేదా! ఆయనతల్లి మృతి
నొందినప్పుడు కులబ్రాహ్మణులు శవదహమునకు సహాయ
ముచేయక మిన్నకుండ శంకరుడుగొడ్డలితో మాతృదేహమును
ఖండఖండములుగా జేసిమోసికొనిపోవుటకువీలు లేక తనదొడ్డిలో
నీయగ్ని సంస్కారము చేసినట్లు. విశిష్టాద్వైత మతోద్ధారకు
డగురామానుజాచార్యుని చోళరాజు దేశమునుండి తరిమినట్లు.
రామానుజు డారాజు చనిపోవువఱకు ననగా కుండ్రండు సరి
నత్పరములు తనమరము స్వదేశమున బోధింప వీలులేక విచే

కమలాః గాలయంతము చేసెను. ఏనుకొన్నచేటి నీలిమంతుని
చరమభక్తుని సుగుణవంతుని వానిదేశీయులగు యాదులు ని
ష్ఠా తుకముగాఁ గారత వే యింకలేదే. మరముమాట యటుం
డనిండు ప్రకృతి శాస్త్రముల నొక్కొక్కతనంగతులు కనిపెట్టిన
వారికిఁగూడ నిట్టి యవస్థలే సంభవించినవికదా! ..నూర్యుడు
భూమిమట్టు దిరుగుటలేదు. భూమియే సూర్యునిమట్టు తిరుగు
చున్నదని కష్టపడి కనిపెట్టి యాసత్యము లోకమునకు వెల్ల
దించి నందుకేగదా బ్రాహ్మోయను పశ్చిమఖండవాసుని వాని
మతిసులగు క్రైస్తవులు బ్రతికియుండగా వానిని నిపులతో
బడలేని చంపిరి. కొత్తదానిని లోకులు మొట్టమొదట నను
గించుట సహజము.

వానకు కొత్త సిద్ధాంతమేమియుఁ జెప్పక బోయినది
వానిమతియు పవిత్రమైన యార్యమతమైనను యానాటి దేశ
స్థుల యాచారమునకు విరుద్ధముగ నుండుటచే వానిని ప్రజలు
ద్వేషించిరి. వానకు పరమశాంతుడైనను దత్తురజనులు వాని
నగతాచీచేసి చప్పటలఁ జరచి యవమానించిరి. వానకునకు
మర్దనునకుఁగూడ వక్కడనుండుట కష్టము లేకపోయెను. గిరి
శిష్యులు తమతలంపు వద్రంగి కెఱిగించిరి. అంత ద్వరితముగ
‘సలహా’వలసినవచ్చెనని వద్రంగి వారివడుగ నొక్కటి, తనయొద్ద
పురజనులకు బొధకరముగా నున్నందున వారికి మనోవ్యతి
రేగిండుట ద్విమూలక కావు నోరంపకచ్చెనని చిత్తము

విచ్చి యాకించివిధమున భరింపఁట. నే నూరకుంటినా నన్ను జూనములేని మొద్దందురు. మాటలాడితినా పేలు చున్నాఁడందురు. కూర్చుంటినా దెవనికొఱకో యేడ్చినట్లే యున్నాఁడందురు. లేచిపోతినా నెత్తినొడ్డవేసికొని పోయినాఁడందురు. వినయము జూపితినా భయపడి లోఁబడినాఁడందురు. నీజనుల నెల్లమెప్పింపవలయునో నే నెఱుంగను. భగవంతుడే నన్నిహాసరముల రక్షించుగాక. "లోకోభిన్నరుచి" యను సామెతనుబట్టి మనుష్యుల మనస్సులు పరిపరి విధములుగ నుండును. ఒకనికి మిక్కిలి బాగున్నది మఱియొకని కెంతో యోగుగాఁ గానబడును. అందఱు మెప్పించుట మనుష్య మాతృన కెవ్వరికిని దరముగాదు. కావున లోకోపకారపాఠీ యుడగు మనుష్యుఁడు తనకు సత్యమనిదోచిన దానిని లోకుల నిందల కుడుగక ప్రోత్సముల కుబ్బక దైవముఖముఁజూచి నిర్భయముగ జాటును. గురునానకు తనయూరు విడచిపోవుట కిష్టపడక లబ్ధో మాసముదినములు తనయింట నుండుమని వానిని బ్రార్థించెను. ఆతఁడు మిక్కిలి వినయముతో వేడుకొనుట చేతను మిక్కిలి భక్తిగలవాఁడగుటచేతను నానకు వానికోరిక నరవేర్చ నియ్యకొనెను. మర్దనుఁడు పురజనులుపెట్టు బాధలు వడలేకను క్రొత్తయూరులో మునుపటియట్లు ప్రోద్బుధపోవక పోవుటచేతను స్వగ్రామము పోవఁదలంచి యజమానుని సెలవడినెను. తనకాతిభ్యమిచ్చిన గృహస్థుఁడు సామాన్యస్థితికల

వాడైవందున నిరువుర కన్న మిడుట వానికి భారముగా నుండు నేమోయనియు, బోవదలచిన వాని నాపగూడదనియు నా నకు మర్దునుని పోక కనుమరించి నెల దినములతో నవగా దానాపురము విడువకముందే రమ్మని చెప్పిపంపెను.

గురు నానకు తత్పురమున నున్న పుడు సంపన్నుడు పలుకుబడి కలవాడు కులమున కీర్తియునుగను మాలికు భాగోయనునతడు బ్రాహ్మణులకు సంతర్పణముజేసినాడు. నానకునుగూడ విందునకు విలిచెను. ఏమి కారణముచేతనో నానకు విందునకు బోవలేదు. ఆసంపన్నుడది యనుమాన ముగా గ్రహించి నానకు దర్శనమునకుబోయి విందునకు రాకపోవుటచే దనకుగలిగిన యవమానమును మనస్తాపమును విట్లుగ జెప్పకొనెను. అదివిని నానకు భాగోనుమాచి. యంత టి స్వల్పవిషయమున కంతగా విచారింపవలసిన యావస్థకత లేదని చెప్పి వెనుక విందారగింపనందుకు దోషపరిహారార్థ ముగా నప్పుడతిడిచ్చు వస్తువుల దినుటకు వాగ్దానముచేసి భక్ష్యముల దెమ్మని యడిగెను. భాగో సంతృప్తహృదయుడై తత ణము కొన్ని భక్ష్యముల దెమ్మని సేవకున కాజ్ఞాపించెను. తోడనే మిగుల రుచ్యములగు పదార్థములు పల్లెరమలతో నచ్చెను. అవి ముట్టకమునుచే నానకు ప్రక్కనునిలిదియున్న పేదవద్రోగినిజూచి దొయింటిపదార్థముల గూడ తినుకుని తమ్మనిమాట్లాపించెను. ఆనపుడు లగ్నో మహాప్రసాదముని

తనయింటనున్న నిస్సారపదార్థములం గొన్నిటిని దెచ్చి గురు
సమ్మోళమునం బెట్టె. పెట్టుటయు గురువు రెండుపల్లెరముల
నుండి రెండువస్తువులు చెరియొక చేతం గ్రహించి వేళ్ళతో
మెక్కినట్లు. మెక్కినతోడనే భాగో తెచ్చిన పదార్థముల
నుండి నెత్తురుబొట్టు పడెనట్లు. అట్లొ సమర్పించిన పదార్థము
లనుండి తెల్లని పాలు గారెనట్లు. అట్లు కారుట. యసంభవ
మగుటచే నీకథ విశ్వాసపాత్రముగాదు. కాకున్నను లోకులకీ
కట్టుకథ కొంచె నీతిని బోధింపకపోదు. ఇందు మనము నేర్పు
కొనవలసిన నీతి యిది. సంపన్నులు పెండిగిన్నెలతోడను బ
సిడిపల్లెరములతోడను దెచ్చియుచ్చు పంచభక్ష్యపరమాన్నం
బులు వారి కష్టాధిరంబులు కావనియు, పొట్టగడువక దినమిల్ల
జమటయూచ్చి పాటుపడు నిరుపేద లనేకుల బాధించి బలా
త్కారముగాను మోసపుచ్చియు సంపన్నుల ధనము గ్రహిం
చి విందుల తామారగించి యొరులకు మెక్కునకై పెట్టుదురని
యు, పాలుమాలక యొరుల వందింపక మేను దాచుకొనక
పాటుపడిదారపుత్రుల నెట్టెటోబోషించుచు గౌరవముగగ గా
లక్షేపము చేయువాని గంజయన్నమే భాగ్యవంతుల పాయ
సాన్నములకంటె భక్ష్యములకంటె మహాత్ము లెక్కువ యాద
రముతో నెక్కువరుచితో భుజింతురగయు మన మెఱుంగ
వలయు.

భాగోతెచ్చిన పదార్థములనుండి నానకు నెత్తురు పి
డినమాల నిస్సంకయముగా నతిశయోక్తియొందును గా

హిని తెచ్చిన యాహారమును దిన్న గ మెసవక వడ్రంగి యి
 దినకూడు నెక్కువయాదరించి సమగ్రమముగ భక్షించి యుం
 దుననుట సత్యమని మనమూహింపవచ్చును. ఇంతియగాక
 గడుసుదన మెఱుంగని వెంగిలిజనులను దోచికొను భాగ్యవం
 తులగువారి యన్నముకంటె నీతి మంతులగు నిరుపేదల కూడు
 శ్లాఘ్యము గ్రాహ్యమునని నానకు మొగమోటమిలేక వాని
 తో జెప్పియుండిన నుండవచ్చునని గూడ మనమూహింపవచ్చు
 ను. అయాదరణము వాధారము జేసికొని బుద్ధిమంతులీ కథను
 గల్పించి యుండురు. భాగ్యవంతుడై యెల్ల వారలకు గౌరవనీ
 యుడైనను భాగోకు నిరుపేదయుఁ దక్కువ వర్ణము వాఁడు
 నందు వడ్రంగియైనగు లల్ల యెదుట బరిగిన యవమానము
 నతఁడు సాధారణముగ మరచిపోదగినదిగా గానఁబడదయ్యె.
 ఆశోధమతఁడు మనసులో నుంచుకొని నానకున కేదైన
 నవకారము జేయుటకు సమయము నిరీక్షించు చుండెను. రం
 ధ్రాస్తవణము చేయువారికి సమయములు చిక్కకపోవువా
 కీభృకాలములోనే యులని కొక యదనుదొరకెను. ఎక్కు
 బాను ఇల్లాదారు (గవర్నరు) గానుండిన శేషభానున కొక్క
 డే పుత్రుఁడుండెను. అతఁడా దినములలో గొప్ప బాధ్యముచే
 వీడియుండెయండ. శేషభాను గొప్పవా డగుటచే వతఁడు తన
 యధికారమునకు లోబడిన జేతములోనున్న గొప్పవైద్యుల
 వందల విలివించి కుమారునకుఁ బికిర్పముల జేయించెను కాని

మరియున్నియు నిష్కలము లయ్యెను. భాగో తెజఃఖానున కాస్త్రుడగుటచే ఖాను తనకుమారుని దేహస్థితి నాతనితో కప్పకొని శీఘ్రముగ నేదో చికిత్సజేయనిపక్షమున బుత్రిగఁడు తనకు దక్కఁడని బట్టువిచారిం చెను. భాగో వానివిలాపము నిని మేటివైద్యుల చికిత్సలు నిష్కలములైనందున నటమీఁద నికిత్సలజేయుంపక భగవద్భక్తుడై పరమపవిత్రుడై మహిమలు చేయగల యోగినెవ్వనినైన బిలిపించి మంత్రబలముచే రోగమును శరీరమునుండి నిర్మూలము చేయుట కర్తవ్యమని వాని కుపదేశించెను. ఆయాలోచనము మిక్కిలి బాగున్నదని ఖాను మెచ్చుకొని నిజముగా వాక్కున్ధిగలవాఁడు మహిమగలవాఁడు నగుయోగిదొరకుట సులభసాధ్యము కాదని కలికెను. అనవుడు నగరమందున్న బైరాగుల సన్యాసుల యోగులనందఱు బట్టి తెప్పించిన పక్షమున నందులో నెవ్వడైన సెక్క మహాత్ముఁడుండకపోఁడని భాగో ప్రత్యుత్తిరమిచ్చెను. ఆయుపదేశము లెప్పుగానున్నదని మెచ్చి ఖాను కానఁబడిన బిరాగులనెల్ల బట్టికోమని నేవకుల కానతిచ్చెను. అట్లుపట్టుబడిన వారిలో గురువానకుకూడ సెకఁడైయుండెను. రాజభటులు గురువానకును నిష్కారణముగ బట్టుకొని తీసుకొని పోవుచున్నందుకు లల్లో చాలవిచారిం చెను. గురువానకు తనకు శిష్యుండగు చేద వడ్రింగిగూరడించి తనయాత్మబంధములో లేనంతకాలము శరీరము బంధింపు బడినను బాధల నొందినను తనకుజ్ఞాపలేదని కలికి నానికి ధైర్యము చెప్పెను.

మానవుడు తలంచున దొకటియు దైవము నిర్ణయించున దొకటియు నగుచుండునుగదా. శేషిఖాను తనయధికారబలమున భాగో చెప్పిన యాలోచనము వనునరించి పట్టణమునంగల విరాగులనెల్ల బలవంతముగ బట్టి తెప్పించినవాని తనయభిప్రాయము వారికి సరిగ నెఱిగింపక మున్నె కుమారుని శరీరస్థితి వారికి దెలుపకమున్నె యంతలో మొగలామూలు మహాసేనాసమేతులై జయభిలాషమై వచ్చుచుండిరినియు వెంటనే తమకు లోబడిని పట్టణముల భస్మపటలము చేయుచు మనుష్యుల మ్రొందించుచుండిరినియు గుండెలవియు వార్తలు తెలిసెను. లోబడిని పట్టణములు భస్మపటలము లగుచున్న ననుటచేత లోబడినయూహ్యు నిరపాయములై యున్నవని తలంపవలసినపని లేదు. నీతిమాలిన యాదంబులోని సైనికులు లోబడిన యూహ్యసైతము దోచుకొని స్త్రీలశిరబట్టియ భేచ్ఛముగా మెలంగుచువచ్చిరి. ఎట్లయినను వారియధికార మొప్పుకొన్న గ్రామము లొప్పుకొనని గ్రామములకంటె నించుక నుఖితరములుగ నుండినవని చెప్పవచ్చును. అవార్తలు విని శేషిఖాను వానిచుట్టములు మిత్తులు తక్కిన పట్టణములకు బ్రాపించిన దురవస్థయే తమ పట్టణము ననుగూడ తప్పుక పట్టునని మహానదకు సంసిద్ధులైయుండిరి. అరుకున్నంతవని జరిగె. బేలనుమొక్క మొగలామీనైసికులు కొలదికాలము లోనే యమ్మా బానునకుతోయి యువాగరికులు కూర్చుండి

నగునై నకులు చేయఁదగిన మండగములన్నియు చేసిరి. ఒక్క దొంగపురుషుకాదు. ఒకహిందూకాదు. ఒక్కస్త్రీ మానవహానిగాదు. అపుడుజరిగిన దౌర్జన్యములను గురునానకు స్వయముగ జూచియుండుటచేత నతఁడు స్వభాషలో నాపురజనుల దురవస్థ గొన్ని పద్యములలో వ్రాసెను. ఆపద్యముల తాత్పర్య మొక్కింద బొందుపరచెద. ఈవాక్యములలో నతఁడు దొంగపుర స్త్రీల దురవస్థ నే మిక్కిలి వర్ణించియున్నాఁడు.

ఆహా యీస్త్రీలు మాన్ను పుస్త్రులతో నుగంధకైలముతో నగలతో వారిశిరసుల నలంకరించుకొని యుండిరికదా. ఆయువేతు లిప్పుడు శిరస్సులు ముండనముచేయించుకొని నోట మట్టిగొట్టుకొని పోవుచున్నారా! తొల్లి యాయంగనలు సుందరమందీరముల వనియించుచుండిరికదా! నేడు వారిజయించిన వారియెదుట నిలువనైనదగరట. వందనమునర్చ్యేశ్వరాండనము. నీసంకల్ప మెవ్వఁడెఱుంగఁడుకదా! నీవేమి చేయఁదలచెదనో నీవ యెరుఁగుదావు. ఈపదంతులు వివాహకాలమున భర్తృపార్శ్వమున నొకతెంతకోర్కెను చునుండిరోగదా! వివాహనంతరమున నీవెలదులు కల్లకులెక్కి భర్తృగృహములకుఁ బోయినప్పు డొకతెంతవైభవముతో నుత్సవములు జరిగెనొకదా! చేతుల కంకణాలు భగభగ మెరయ నీకొర్రెపెట్టికూతు లత్తవారి గుమ్మములముందు నిలిచి నప్పుడు ఘోషలీమత్తయిదువ్రలు సింహాసనారూఢులై నున్నవారు

లు దృష్టితీసికోగదా! వారిలోట మాట వచ్చెవా లేక లేదు
ధనము వారియధనమయ్యెనుగదా! హంసతూలికాతల్పముల
మీఁద హాయిగా బన్నుండుటయెగాని పనిచేసి యెఱుంగదుగ
దా. కావలసిన సమస్తమధురఫలములు వారికవలీలగ జేయు
చుండెడివి. ఆ యువిదలు శరీరములమీఁద ధరియించిన చీనీచీ
సారంబరములు మణిభూషణములు వెలలేనివిగదా! కటకటా
ఇప్పుడు వారి చక్కదనమె వారికి శత్రువుయ్యెను. వారివిభవ
మె వికోధయయ్యెను. దురాత్ములగు యధికారుల యాజ్ఞాప్ర
కారము పైనికులా స్త్రీలంజెరబెట్టిరి. దైవము తనకిచ్చవచ్చి
నవారి నున్న తపదవికిం దెచ్చి కాపాడును. మనుష్యుండు తగు
సమయమున భగవంతుని దలచుకొన్న యుదల వారికపాయ
ములేల వాటిల్లును. శత్రువులు దండువిడియకముందు ప్రభు
వులు భోగపరాయణులై దైవమును మఱచి నిశ్చింతతో నుం
దురు. ఇప్పు డేమి విచారించిన నేమిఫలము? జేబరు శాసన
ము చెల్లుచున్నది. సుకుమారవతులగు సుందరాంగులు సయి
తము వట్టెడన్న మునకు మొగము వాచియుండిరి. మనీషులలో
నమాజుచేయవలసిన యవసరము దేవాలయములలోఁ బూజ
లుచేయవలసిన యవసరము లేకపోయినది. హిందూసుందరు
లు మనసార మొగమునఁ గూకుము బొట్టుబెట్టుకొనుటకైన
వీలులేని కాలము వచ్చినది. మునుపు వీరవర్షరు రామునితీర్త
న స్మరియించి యెఱుంగరు. ఇప్పుడు స్మరియించుకొనుచున్నది. న

తృప్తి న్యాయుండు నియ్యరు. కొండలు చెల్లాచెడ్డరైన తమ కుటుంబముల సేవము సరయుచున్నారు. కొండలు మట్టకుక్కుముల కుశలవాతకాల సమగుచున్నారు. కొండలు తమ గుమ్మర్లములఫల మనుభవించు గూర్చుండినట్లు నేలగూర్చుండి యేడ్చుచున్నారు. భగవంతుఁ డేమిచేయ నిచ్చగించునో యదియే సంభవించును. మనుష్యుఁడు చిన్న "పురుగు."

అట్లు ప్రజల యవస్థనుగూర్చి కొన్ని పద్యములు చెప్పి నానకు పట్టణపరిపాలకుఁడగు శేజిఖానుని దుర్గతిని వచింపఁచు మరొకొన్ని పద్యములు రచించె. ప్రతిపద్యాంతమందు భగవంతుని మార్గము మనుష్యబుద్ధికి దుర్గమములనియు సతని శాసనము లవిలంఘనీయము లనియు నానకు నెక్కిచెప్పుచు వచ్చెను. అపద్యముల తాత్పర్య మీక్కింద వ్రాయుచున్నాఁడ. ఒక కాలమందు శేజిఖాను వాని యంతఃపురాంగనలు ననుభవించిన భోగ మింతింతయని చెప్పరాదు కదా! సేవకులు వారికనుసన్నలమెలంగి వారి నోటమాట జూరినమాత్రమున నూడిగములు చేయుచువచ్చిరిగదా! కోరికలు కోరుటయే తడవుగా నవి నిఫలము లయ్యెనుగదా! అహోరాత్రము లేడలేగని మండుగలై మహూర్తవసములతో నిండియుండెనుగదా! ఇంద్రునిముద్రమున దేలుట సౌఖ్యములనన్వారిగా ననుభవించుట సేవకుల కాజ్ఞాపించుట యాటలామట యలంకారముల జేసికొనుట మున్నగుపనులకంటె నన్యమెఱుంగరుకదా! అట్ల

మ కేచిభూతు వానివంటి యితరమనుష్యులు నిశ్చయముగా నట్లు గడపిన దినములు కొన్ని యుండెను. అదృష్టము కలిసిన చ్చినంతకాలము వారికట్లు జరిగెను. కటకటా వారిప్పు డెట్లు న్నారు. కత్తుపైనికు లున్న సొమ్మెల్ల నెలుచుకొనిరి. ఈయా యవమాన మనక యెల్లయవమానములు వారివంతయ్యె. నె నుక ననుభవించిన మహాభోగములకన్నిటికిఁ బ్రాయశ్చిత్తమి యన్నట్లు కొందఱు మహాభారముగ నున్న సంశ్లేషతోఁ గా ర్భు కదపలేక నేడో కేపో గతించిన తమ చెలికాండ్ర గలిసి కొనుటకు సంసిద్ధులై చెరసాలలలో గుండుచున్నారు. భగవం తుఁడు వ్యాయశీలుఁడు సర్వోన్నతుఁడు. అతనికాసన ముల్లం ఘించినవారు తప్పక నశింతురు. ఈనాటిప్రభువులగు ఖటాను లు వానియాజ్ఞ దాటలేదా దానిఫల మనుభవించుట లేదా ? ఘాతుకులగు మొగలాయిపైనికులకుఁ జారువహీనులయిన ఖ టానుప్రభువులకు జరిగిన యాయుధములో నిరహేతుకముగా జచ్చినవేనవేలు పురుషులు స్త్రీలు బిడ్డలు మొదలగువారిపక్ష ముఁ బూనుట కెవ్వరు లేకపోయిరి.

౪

నానకుచరిత్ర.

వృషాభ్యాయము.

మర్దనుడు గురువును వీడ్కొని తాత్పర్యముగా మమునకుఁ బోయెను. అగ్రామవాసులు వానిరాకకు సంతసించి నానకునుఁగూర్చి మిక్కిలి యాలోచనముతో నెన్నో ప్రశ్న లడగఁజొచ్చిరి. మర్దనునకంటె ముందు పడునైదుదినముల క్రిందట బలుఁడు తాత్పర్యముతోబోయెను. నానకులందఱి యదివఱకే తన కుమారుఁడు సన్యాసులలోఁ గలిసిపోయినాడని విని యామాట నిజమో యబద్ధమో కనుగొనుటకు బలునికడకుబోయెను. అది యథార్థమే యని బలుఁడు పలుకుటయు భగ్నమనోరథుఁడగుఁకాళుఁడు కాళునికంటె నెక్కుడుగ ద్రిష్టాదేవియు మితిలేని నగపునుండిరి. కాళుఁడు పుత్రస్నేహము కతమున మనశ్శాంతి గోల్పోయి నిరపరాధుఁడగు నాకాపుకొడుకును బాచిన చోట నెల్లఁ దిట్టుచుఁ దనకుమారునిపాలిఁటి దుష్టగ్రహము న్నియుఁ దన కొంఠుదీసిన వాఁడనియు దుఃఖంపఁజొచ్చెను. కాళుఁడు, పుత్రుని దెన నాస విడిచియు మరల నతఁడు సంసారమును స్వీకరింపఁడని మనంబున నెఱింగియు నెనరిపోతాహముచేతనైన బలుఁడు విడిచిపోయినపిదప బుద్ధిమంతుఁడై సం

సారమున వెండియుఁ బ్రవేశించి యుండకూడదా యని కొంత లేనిపోని యాసపెట్టుకొని మర్దనుడు గ్రామమునకు రాగానే బలునికంటె నాఁడు బుద్ధిమంతుడని భావించి వాఁడు నుతని విషయమున నేదైన మేలువారితఁ చెప్పునేమోయని భగ్గమవడి వానినిం గలిసికొని నానకు వైరాగ్యమునుగూర్చి యనేకప్రశ్నము లడిగెను. తనయునిగూర్చి కాళుఁడు విన్నదంతయు యథార్థమని మర్దనుడు ప్రత్యుత్తరము చెప్పెను. అది విన్నతోడనే కాళునియొడలు జల్లుమనెను. మొగము తెల్లవారెను. మర్దనుడు కాళునిమాటలకు బదులుచెప్పునప్పుడు నిర్భయముగను జ్ఞానగర్భితముగను మాటలాడెను; మొదట కాళుడే తనయునివారితఁ యరసివచ్చుటకు మర్దనుని బుత్తెంచెనని చూపకు లెఱుంగుదురుగదా ! మర్దనుఁడు తన యుదరపోషవార్థము నానవిద్య నేర్చుకొన్నవాడయ్య గురు నానకుతోఁ గొన్ని నాళ్లు సహవాసముచేయు నప్పటికి వానికిస్వలాభపరాయణత యైహికవిషయాసక్తి దప్రయ్యెను. సారమార్థిక చింతపొరెను. తనవలెనే పుత్రుఁడుసంసారతంత్రములో దగుల్కొని నట్లుచేయవలయునని ప్రయత్నించుచున్న కాళునిచేష్టలయందతని కేవ గలిగెను. దయాళువు లోక బాంధవుడు నగు భగవంతుఁ డొకఁడున్న వాడనియు వానిసేవయేమానవునకుఁ బ్రభుత్వమనియు వతడు తెలిసికొనెను. తెలిసికొని తన్ను పంక్తి నయజనానికంటె మర్దనుడు జ్ఞానియయ్యె నాశుకుయొక్క ని

శ్చేలభక్తిని శాంతమును మనోధైర్యమును భూతదయను జూచి
నవారందరదివళకెంతభక్తిహీనులైనను తత్పుక భక్తితత్పరు
లగుదురు. అందుచేతనే మర్దనుడు స్వలాభాన్వేషిగాక నానా
కునకుశిష్యుడయ్యెను. పుత్రుడు చెడిపోయినాడని దుఃఖితుడైన
కాళుని మర్దను దూరించి గుణత్నాకరుడగు నట్టికుమారుడు
గిర్భమున జనించినందున దన్నుధనుడుగా భావించుకొనక వి
చారించుట యవివేకమనియు నానికుమారుడు లోకసామాన్యు
డు కాడనియు శ్రీకృష్ణుని యవతారమనియు సూర్యచంద్రుల
యంగీమున బుట్టిననియు మఱియు బెక్కుభంగుల దన భక్తికొ
లది చెప్పి వాని వీడ్కొని మొదటినుండియు నానకునందు మంచి
యభిప్రాయము గలిగియుండిన రాయబులారు వద్దకుజోయి
నానకు వృత్తాంతమంతయు వానికి తెలిగించెను. రాయబులారు
వానకువృత్తాంతమును కాళుడువిన్నట్లు వినక మున్ను తా వను
కొన్న దానికి నాడు విన్నదానికి సరిపోయెనని చాలసంతోషించి
తాల్వెండి గ్రామమునకు గురువానకు సొకసారి బంపుమని మ
ర్దనుని వేడుకొని తనమాటలుగా వానికి విన్నవించుమని కొన్ని
కుటుకులు చెప్పి పుచ్చెను. మర్దనుడు తనవెంట నీసారి బలుని
వీడ్కొని పయనమై యమ్నా బాడునకు బోయెను.

పోయి “నానకును గాంచి యతడు రాయబులారుమాటలుగా
నిట్లని విన్నవించేను” నను చాలాకాలమునుండి మహాత్ములగు
దిమ్మ జూడగోరుచుంటిని. కాని వార్ధకము దేహదౌర్బల్యము

నారాజకాటంకములుగలిగించినవి. పయనమేమిటమనములువచ్చుట చేతను బాధలు మిక్కిలివడవలసివచ్చుటచేతను రాజులైనది. కావుననాయెనుకలుగోరిలోబడకమున్న మీరే తాల్వండిగ్రామ మెక్కసారి వచ్చి నాకు దరిశనమిచ్చి నన్ను ధన్యుని జేయవలయునని కోరుచున్నాను. అసందేహము మిక్కిలి జాలిగాలుపునదై యుండుటచేతను తనమీద మొదటినుండియు నభిమానముగలిగి తనకెన్నో యుపకారములు చేసిన రాయబులారువద్దనుండి యాసందేహము వచ్చుటచేతను నానకు దానినిజాలకనగా జూడలేకపోయెను. అందుచేత బలుడు మర్దనుడు జేరనదినముననే నానకు లల్లోవద్ద సెలవుపుచ్చుకొని యమ్మా బాదు విడచి తాల్వండికి బోవదలచెను.

తలచెనుగాని పయనము గావలసి వచ్చినప్పుడు వాని మనస్సు మిక్కిలి సందేహించెను. రాయబులారుమీది విశ్వాసముచేత ననుగ్రహముచేత స్వగ్రామ దర్శనము వానికిష్టమైనను వాని మనస్సునకు మిగుల బాధను కలిగించునట్టివియు మనోధైర్యమును సంపూర్ణముగా శోధించి గలిగినట్టివియు నగు స్థితిగతు లక్కడ నున్నట్లు వానికి బాడగట్టెను. ఎవ్వని గూర్చి గురువానకప్పటికిని భయపడుచుండెనో యాకాళి డక్కడ నుండెను. దయామయస్వయామీయు గన్నతల్లియు నగు త్రిప్రాజేవియు నక్కడనే యుండెను. కోపాద్దీపితుడగు తండ్రి కళోరభావణముల జత చొకచెత సైరించి సరకుసేయ

కనునోదైర్యమును జిక్కిబట్టిన బట్టుగాక! మూర్తిభవించిన
 కృపారసమో యన్నట్లు నృదువులగు మాటలతో, జాలిగా
 ల్పచూపులతో బాష్పపూరితములైన కన్నులతో దరికిజేరి
 మీద చెయివైచి తల్లి బ్రతిమాలుకొన్నప్పు డెంతనిశ్చలమౌ
 దయముగల కొడుకైన బేలవడి లోబడకుండునా! సహజము
 గ మాతృభక్తి యతిశయముగా నున్న నానకువంటి గుణవం
 తుడు తల్లిమాటల శిశురాడగలడా? మాటకు మాట యుక్తి
 కి యుక్తి చెప్పి యతడు తొక్కినమార్గము సరికాదని సహే
 తుకముగా నెవరైన వాదించినచో వారి నతడు వాదమున
 నోడింపగలడు. అట్లు చర్చలు పెంచక వాదములు సలుపక
 కన్నీళ్ళనే యుక్తులుచేసికొని దయనీయములగు మాటలనే
 యాయుధములుగ జేసికొని కొనుకులం శాలించి వారిమనస్సు
 లం దిప్తిపడలచు తల్లులముందట పుత్రుల నీమములు నిలుచు
 ట యడిది. ఇందుచేతనే పూర్వకాలమునందు శతమబుద్ధు
 డు మొదలగు మహాత్ములందఱు సన్యసించి యా యాశ్రమ
 మునందు జాలకాలము స్థిరపడినపిదప తల్లిడుమ్రోలు మొదల
 గు చుట్టములం జూడజూయి. అవి యన్నియు నానకు చక్క
 గా నెఱిగినవాడు గావున తాల్వెండికి బోవుమనా మానుడు
 నా యని మొదట నించుక సంశయించియు జననీజనకుల బ్రా
 ర్థనాత్మకు మనోవైకల్యము మొందక స్థిరముగా నిలిచినప్పుడే
 తన వైరాగ్యము వైరాగ్యమగుననియు గానిచో నది వ్యర్థము

నామ భావించి తప్పుక యా యూరికి జోయి తన మనోబ్ధిర్యమును బరిక్షించుకొన దలచెను. అట్లు కృతనిశ్చయముడై యా పురు శిష్యులచేత నను గమ్యమానుడై వానకు తాల్పెండ్లి జోయి గ్రామము బ్రవేశించక యూరుబైట చెరువు వద్ద బస చేసెను.

అతని రాక గ్రామములో దెలిసినతోడనే గ్రామవాసులు స్త్రీలు పురుషులు బాలురు వృద్ధులు దమతమ పనులు కట్టి తమ గ్రామవాసియైన యామహాయోగి దర్శనము చేయ తీరవోజలె వచ్చిరి. నానకు మనసులో తలంచినట్లు తండ్రియగు కాళుడు తల్లి తల్లిప్తాదేవి పినతండ్రిలో సెకడు వానికడకు వచ్చిరి. అప్పుడు నానకు సన్యాసి వేషముతో నుండెను. కాపాయవజ్రముగల రెండుగజముల గుడ్డ తలకు చుట్టుకొని యట్టిదే మణియొకటి మొలక చుట్టుకొని మణియొక చిన్నగుడ్డ చేతఁబూని యతఁడు గూర్చుండెను. ఊరుబైట చెట్టుక్రింద నట్టిదీన వేషముతో గూర్చుండిన యాకుమారునిఁ జూడ తల్లితండ్రిల మనస్సెట్లు పరితపిచెనో తమవరులే యాహించుకొనవచ్చును. కాళుడు కుమారుని నీచస్థితిఁ జూచినతోడనే మనోవైకల్యము మొదిలి కోపపరవశుడై నానకును మాపించుటకు బ్రయత్నించెనుగాని కాంత స్వభావుడగు వాని తమ్ముడక్కడనే యున్నందున మనస్సు స్వాధీనములో నుంచుకొన్నట్లు భావించునకు హితోపదేశము చేసి వానిసంరంభమును నూ

దైవము. అనంతరము దండీ కుమారునితోఁ నభాషింప వల
కు నానకు పినతండ్రి లోకవృత్త మెఱిగినవాడయినందున గా
నుడు మాటలాడ మొదలుపెట్టు నేని వానివాక్పారుష్యము
వలన దండీకొడుకుల కశివజకే గలిగిన వియోగము మఱిత
యధికముగునని వానిని మాటలాడ నీయక తా నే ముందు పో
సంగమునకు దొరకొనెను. అన్నకొడుకును పినతండ్రి పలుక
రించి ముందుగా స్వగృహమునకు రమ్మని నానకును బిలిచె
ను. నానకు వానికిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. “అయ్యా! నా
యిల్లు పేరుగ నున్నది. మీయిల్లు నాయిల్లు గాదు. అన్ని
యిండ్లతో సంబంధము వదలుకొంటిని.” కొడుకిచ్చిన యా
యత్తరము చెవినిబడిన తోడనే తీర్చిదిద్ది, పుత్రస్నేహమిత
రాలోచనలను జయింప మనసు పట్టలేక వలవల యేడ్చుచు
గుమారుని పాదములపై బడెను. మార్మవిధేయుడగు నాగురు
వు తల్లిని పరమ భక్తితో బాదములపైనుండి లేవనెత్తి విన
యమున నిట్లనియె. “అమ్మా! మీయేనాకు దల్లి సంతృప్తి
యే నాతండ్రి మనోజయ కారణమయిన సత్యమే నా
పినతండ్రి.”

అయత్తరము మిక్కిలి హాసంపదయ మైనదిగదా? గు
రునానకు తన యెట్లయెదుట నున్న బంధువులు బంధువులు
గౌరవి విస్పృహముగఁ జెప్పి దీనబంధువుడగు భగవంతునితో తన
బంధుత్వమునందు వాని నన్ని భావమునకుఁ గొనిపోవందగిన

సత్యుని పద్మములై తనమిత్రములనియు దెలియజేసెను. అప్పు డాతనిపలుకులు వినిననా రందఱు వానినిశ్చలభావము నకు సంతరించి యతఁడు గృహస్థాశ్రమమును సంపూర్ణముగ విడిచినాఁడనియు జతేంద్రియుడై యాశల జయించి సంతోష సంబంధము ద్రోపినాఁడనియు వానిచరిత్రము ముందుముందు సుజనవందితమై యుండుననియు నమ్మిరి. కష్టతరమైననూ తాపిత్వసందర్శన మీవిధమున బఱిణమించినందుకు తన మనోధైర్యము వీలకుండ దాను బయటబడినందుకు నానకు మిక్కిలి సంతసించెను.

“మాతృదేవోభవ, పితృదేవోభవ” యని వేదములు కలుకుచున్న విగదా సమస్త మతములు తలదండంగొనిన యుత్తమోత్తమమని యంగీకరించు చున్న విగదా! అట్టియొక తలదండంగొలకు విధేయుడైన నానకు తన యకాల సన్యాసము వల్ల వాఁకిరువురకు నధికమనోవేదన నేల గలిగింపవలయు? తలదండంగొల దుఃఖపెట్టినయితఁడు గురువగునా యని కొందఱు దుగవచ్చును. స్వలాభము నెంచుకొని తలదండంగొలను విడుచువాఁడు దూష్యుడగును గాని లోకాను గ్రహార్థము గృహము దారపుత్రులను మాతాపితలను స్వలాభమునూ స్వసౌఖ్యమును బరిత్యజించి యేకాకియై సుజనులు చుట్టములుగ జ్ఞానులు సమాకాయులుగ శిష్యులు బిడ్డలుగ లోకమే ములుగ భగవంతుఁడు తండ్రిగ భావించి పాపుల నభ్యుద్ధరింప జాటువడి

మనులు భారవోయనట్టి మహాత్ములు తలదండ్రుంతు మనోవ
దన గలిగించి సంకమాత్మమున మాఘ్యులుగారు. ఈతండి
దుఃఖించెను తైనున్న యాతండి వాని గుణములకు సంకసిం
చును. ఈపుత్రులు తగు జీవనాభారము లేక స్వల్పకాల మి
దములు బడినను శివ్యపుత్రులు వేనవేలు నదతులు గలిగి
గుఱుతురు. బుద్ధదేవుడు తలదండ్రులమాట పరకు సేయక
సన్యాసిం చె. శంకరాచార్యుడు నిల్లికన్నివ్వమైనను వివాహ
పూర్వమందె నాలవయాశ్రమము స్వీకరించెను. రామాను
జాచార్యుడు కాపురమునకు వచ్చిన భార్యను విడనాడి భగ
వత్సేవకై త్రిదండ సన్యాసియయ్యెను. బసవేశ్వరుడు దుపన
యనమే చేసికొనవని గురులమాట ధీక్రరించెను. పురాణ
ములలో నిట్టి యుదాహరణము లనేకములు గలవు. మేకుడు
బాల్యముననే సన్యాసించి తండియగు వేదవ్యాసునకు మిక్కిలి
మహాభేదము గావించెను. ప్రపంచారంభమునుండియు లోకో
క్షకారులై మహాత్ములు గురువచనంబుల సతిక్రమించియే
లోక బంధపులైరి. మారాసితల శాసనము లతిక్రమించగూ
డనివని వారు గృహములందుండిన మానవలోకము గతియేమి
కావలసియుండును?

అట్లు నానకు తల్లియొక్కయు బిస తండియొక్కయు
మాటల నిరాకరింప బిస తండి కాలునితో వాలోదించి రా
యబులారు మాట మీద దమకుమారులకు శారవముగలవని

యొంటికి యతనిచేత బుద్ధి నెప్పించవచ్చుననుకొని వాని
యింట బసచేయఁబని వానకును వేడుకొనెను. వానకు రా
యబులారు నిమిత్త మే యక్కడికి వచ్చినందున వానియింటికి
బోవుట కేయాటంకము జెప్పుక కదలిపోయెను. పోయి యా
మహాత్ముడు వార్ధకముచేత గడల లేకయున్న రాయబులారు
నుగాంచి వానిపాదములను దనహస్తములో స్పృశించెను.
ఆకతవృద్ధు మలినములగు తన పాదములను బనిత్రుడగు గురు
వు స్పృశించి నందుకు సుచ్చుకొని లేవలేక కూర్చుండియే
వతని శిరస్సు మహాసీయుడగు వానకు నడుగులం జేర్చెను.
గురువు వృద్ధుని శిరస్సు సెగారవముగా నెత్తి సేమమడిగెను.
ప్రీయబావణంబులతో నిరువురు గొంతసేపు గడపిన పిదప
వానకు బంధువులు వంట బ్రాహ్మణుని నెక్కని కుదిర్చి వాన
కు నిమిత్తము వంట జేయించిరి. కాళుడు ద్విప్రాచేవి యాది
సమంతయు రాయబులారు గృహమందే పడియుండిరి. వారు
తనయింటివద్ద భృత్యులవలె నేలపడియుండిరో యాకాలకి
ము రాయబులారు చక్కగా నెఱిగి తానె ముందుగ నాహూ
ట కదపక వారి నోటనుండియే వాడికోరికలు జెప్పు దలచి
బ్రసంగింప జొచ్చెను. అతడు సంభాషణమారంభించి వాని
గు పలుకులు పరికినతోడనే ద్విప్రాచేవి కన్నుల నీరుపెట్టుకొని
తద్దయము దుఃఖము రాయబులారు హృదయము కరిగి పోవున
ట్లు వగచుచు వారి నిట్లు ప్రార్థించెను. “ఈకష్టకాలముందు

మీకులకు మాకు సాయముచేసి మమ్ము దేల్చువారెవరులేరు
సాయనా నీయావచ్చుకీ వినియోగించి నాబిడ్డతో నెట్లు చె
ప్పవలయునో యట్లు చెప్పి వాడి యూరునుండి పోకుండున
ట్లుచేసి పుత్రభీతిము పెట్టుము. నీకెంతో బుద్ధ్యముండును”
రాయబులారు తీర్మాదేవి మాటలచేత బరవకుడై నావసును
జూచి నీతల్లి యభీష్టమెట్లయిన నెరవేర్చ గలనాయని యడిగ
ను. అడిగి యంతట సూగకుండక రాయబులారు వెండియు
నిట్లనియె. “ నాకు విస్తారము శేవ్యము జేయదగిన భూమిగ
లదు. అందుకొంత నీ కుచితముగ నిచ్చెద. నిపు శేస్తు నీయ
సక్కరలేదు. కావలసిన పాలేశ్వను బంపెదను. నీవేమియు
శ్రమపడనక్కరలేదు. అది శేవ్యము చేయించుచు నిచ్చట
నుండగలవా.”

అతనిమాటలకు గురువిట్లు బదులుచెప్పెను. “అయ్యా!
భగవన్నామ స్మరణమే విత్తనమగుగాక సంతుష్టియే నాగలి
యగుగాక! విషయమే కలుపు రీతయగుగాక ఇట్లు కృషిచేసిన్,
నీభక్తివిశేషము చేతను దైవానుగ్రహము చేతను మంచిపం
ట పండగలదు. నీయిట్లు నిత్యకళ్యాణ సదనమై వర్ధిల్లగలదు”
అప్పుడుకులు విని దాపుననున్న పీఠండ్రి నానకుతో మెల్ల
గ నిట్లనియె. నీవు వ్యవసాయము వంటి కష్టపు బని జేయ లేని
యెడల మంచియంగడి నొకదానిం తెట్టి నుభముగ గూర్చుండి
పనిచేయు చుండుము. అనవుడు గురువు పీఠండ్రికిట్లనియె.

మహాభారతము.

ఇక నాలస్యము చేయక నీచవిరేకాలమునే యంగడి చేసికొనుము. భగవన్నామమె యాదుంగడిలో నమ్మిదు ఫలకుగా నేర్పరచుకొనుము. భ్యానమె యానరకును సంపాదించు సాధనముగా నుంచుకొనుము. ఈశ్వరవామవ్యాపారము చేయువర్తకులతోనే బేరసారముల జేయుచు గాలము గడపుము. ఇంతకన్న వేరు వత్సకము చేయకుము" అట్లు పలికిన కొడుకుమాటలు విని పినతల్లిదండ్రులు వెండియు నిట్లనియె. "నీకంగడి పట్టుట కష్టములేని పక్షమున విదేశములు చూడ నభిలాష గలిగినపక్షమున గుఱ్ఱములవత్సకము జేయుము. అది కారణముగా నీవెన్నో దూరపుపట్టణములఁ జూడఁగలవు" నానకు దాని కిట్లు బదులు చెప్పెను. "నీవు శాస్త్రములను వినెడు వ్యాపారమునుండి సత్యమను గుఱ్ఱములను దూరదేశములకు దీసికొనిపోయి యమ్ముము. నీచారిబత్తెముగ సత్కార్యములు సాజన్యత గొనిపోమ్ము. ఆవ్యాపారమువల్ల సేకుగలుగు లాభమేమన నీనక్షయలోకమున కతిగి నిరాకారుడగు నీశ్వరుని సన్నిధ్యమునుజేరి మోక్షసుఖము ననుభవించగలవు" జ్ఞానియగు కుమారుడన్ని విధముల నిహలోక వ్యాపారమునోసే బ్రహ్మజ్ఞానబోధకములగు పలుకులు పలుకుచుండ నిట్లంది. "వానంతమాత్రము గ్రహింపలేక సిగ్గులేక మరల నిట్లనియె. "పోసి నీకు గుఱ్ఱపువత్సక మిష్టములేదేని సర్కారు వారివద్దనుద్వేగముగో జేయము." ఈమాటకు గురువు తోటినుండి మ

క్రిందియు త్తతము నచ్చను. "నీవు మనసార భగవంతుడను సర్వమును గొలుపుము. నీయాత్మభగవన్నామము మీది భక్తిని వృద్ధి పొందించునట్లు నమచుక్కనుము. నీయధికార మంతయు దోషములమీద జూపి దానిని నశింపజేయుము. అట్లుచేయుదువేని నీవు సిద్ధుడవగుచువు."

సానకునకు బినలండికి జరిగిన సంభాషణము విని తాయబులారు సానకుయొక్క మనస్సునకు నిష్ఠముగా నుండు నట్టి పని వానిచుట్టములు చెప్పలేదనుకొని తాను చేయబోవు నుపదేశము తప్పుక యంగీకరింకఁబడునని నమ్మి గురువుతో సీవిధమున బలికెను. "బీదవాండ్రోకు నీవొకసత్యమును జేయు ము దానిపోషణకు గావలసిన ధాన్యమంతయు బండదగిన మంచిభూమి మూడునూతులుగలది నేను నీ కిచ్చెదను. నీవు శిస్తుచూపకముగా నా కేమియునీయనక్కఱలేదు." ఇది సత్కార్యమగుటచే సాధారణముగ సానకుమెత్తబడి దానికొప్పుకొన వలసినదే. కాని యాతని మనోనిశ్చయము దృఢమైనదగుటచే నతఁడు పార్వ్య కుర్వములు విచారించి దానికి సమ్మతించ లేదు. ఇదియేగాదు ఎవ్వరొ తెంత మంచి యుపదేశములఁ జేసి న ను వా న కు మ న స్సు న క వి యొ క్క వ య్యె. అట్లు కొన్ని దినములు తాత్వేండిలోనుండి వానకు యెట్టకేట కొయ్యనువిడిచి పోదలఁచెను. ఏలయున నతఁడప్పుట నుష్టుం దుభలన బాణిమూర్ధికచింతనల కొంతమందికి జ్ఞానోపదేశా

ధర్మమును నుభవించుట బహుగుణులగుటగాని విశేషజనులకు వి
నోదమునగుట యప్పు నెక్కువయుపయోగము లేకపోయెను.
గ్రామమువిడిచి పోదలఁచినప్పుడు వానిని మిత్రులు జాబ్బము
లు తలిదండ్రులు చుట్టుకొనిరి. తల్లిదండ్రులు సన్యాసాశ్రమ
మును విడువమని చాలబ్రతిమాలిరి. రాయబులారు నయిత
ము తలిదండ్రుల పక్షముఁబూని వ్యాపారమేమియుం జేయన
క్కటలేదనియు నూరక స్వగ్రామమున నుండినంతలు గావు
న దానికైన నియ్యకొనఁదగుననియు నానకును వేడుకొనెను.
అందుకు నానకు తద్విషయమున దనయిష్టము చెల్లదనియుఁ
దనయిష్టమే చెల్లినవత్తుమున జననీజనుకులను మెప్పించుటకం
ట మరియొక కార్యము లేనకులేదనియుఁ దనయిష్టముకంటె
నతీతమైన పరమాత్మనియిష్టమెట్లో నట్లు జరుగవలసినదనియు
బదులు చెప్పెను.

అట్లు చెప్పి బలమర్దనులు వెంటడింప గురువు పర్యాయా
లోన్ముఖుడైయున్నపుడు రాయబులారు వానిసమీపమునకుఁ
బోయి తనకొక ధర్మకార్యము జేయ నిష్టముగలదనియు నె
య్యది యుత్తమిత్తమ కార్యమగునో గురువు నోటనుండి వివ
రేడుక గలదనియు చెప్పెను. పరోపకారము జేయదలఁచి
నెత్తురువునకు నిరుత్సాహము జేయుట భావ్యముగాదని గురు
వు వాని మంచితలంపునకు సంతసించి తాత్పర్యంబు గ్రామము
లో మించియెత్తు లేనంతకు మించినకృతకముకంటె తృప్తిం

భగవంతుని వానికుపదేశము చేసెను. నానకు స్వగ్రామములో నున్న పుడవట చెరువు లేనందుకు మిగులవిచారించుచువచ్చెను. గ్రామస్థులు దానివలన జాల నిడుమలు బడుచువచ్చిరి. రాయ బులారు గురువు నిర్ణయించిన ధర్మకార్యము సర్వజనోపయోగమైనదని శాసించి తగినతావు వెదకి చెరువు త్వరలోనే దిగి వ్వించి దానికి గురునామకు పేరుపెట్టెను.

శ్రీ

నానకుచరిత్ర

సప్తమాధ్యాయము.

ఇంతవఱకు నానకు దేశాటనమచి చెప్పఁదగిన సంచారము చేయలేదు. అతఁడు తిరిగిన యాళ్ళు రెండు మాడు మాత్రమే గలవు. అందు మొదటిది మల్తానుపురము. రెండవది, యన్నా బాదు గ్రామము. ఈయూళ్ళకుఁ బోవునపుడు మార్గనశమున నరఁ డొకటిరెండు గ్రామములు చేరచియుండువచ్చును. అతని శరీరము వానిమనస్సవలెనే స్వేచ్ఛావిహారమంచానక్తి గల దగుటఁ జేసి యతనికి దేశాటనమునందు మిక్కిలి యిష్టముండెను.

బలమర్దనులు వెంబడింప నట్లు తాల్పెండి గ్రామము విడిచి నానకుముందుగా యన్నా బాదునకుఁ బోయెను. అచ్చట పూర్వశిష్యుఁడగు అల్లో చాని నాదరించి పదునైదు దినములు తనయంట నుంచుకొనెను. అటనుండి గురువు తత్సవీర పుండున్న మఱియొక రావునకుఁ బోయెను. ఆస్థలమనఁగిష్టము నానకు మఱిమచి చేరు. ఆకాలమందచ్చటగాఢనియమము లతో నూగాధ్యాయము జేయునట్టి సిద్ధులనేకులుండిరి. గురు

వానకు శిష్యునిమేతుడై యాస్థలమునకుఁబోయి పద్మాక్షము
మున కెదురుగా నొక వారింజపెట్టుకొంద గూర్చుండె. అతఁడు
లిచ్చెట్టదివఱకు జాలకాలమునుండి కోపించి మోడుగానుండె
నట. గురువు దానికొంద నాశీనుడైననోడనే యావృక్షము
వచ్చనియాకులు చేతచిగుళ్ళు గలిగి దర్శనీయ మయ్యెనట.
ఈవింత దూరమునుండి సిద్ధులీ గనిపెట్టిరట వారు తమకంటె
నెక్కువయోగులు లేరని కడుగర్హితులై యుండువారట.
తమకంటె నెక్కువ మహిమలుగల మహాత్ములు వచ్చెనని తెలి
సికొని యాసిద్ధులు నానకు చుట్టుండేరిరి. తోగులు బడిమంది
జేరినప్పుడు వేదాంతచర్చ తప్ప మఱియొకవిషయమేది శ్రద్ధిం
పఁటమమ ? ఆసిద్ధులు తమకు దుస్సాధ్యములగు వేదాంతవిష
యకప్రశ్నముల నెన్నో గురువు నడిగిరి. గురువు దేనిలోను
వారికిం దీసిపోవఁడయ్యె. సిద్ధులడిగిన ప్రశ్నలకన్నిటికి గురు
వదలిగి మనస్సునకు దత్త గమ నాటునట్లుగ ననుభవసిద్ధమ
గునట్లుగా బ్రత్యక్షిత్తరములు చెప్పి యందఱను సంతృప్తులఁ
జేసెను. అంతట నాసిద్ధులు నానకు తమకంటె నెక్కువ సిద్ధు
డని గ్రహించి వానిం గొనియాడి 'తమమతమున జేరుమని
ప్రార్థించిరి. నానకు దానికి సమ్మతించక మనుష్యున కాత్మ
శుద్ధి సత్ప్రవర్తనము మొదలగునవి యుండవలయును. గొని
పై వేషములవలన లాభములేదనియు వేషభారముతోఁ బని
లేక యంతఃకరణశుద్ధికై పాటుపడవలయుననియు కానమత

మనము నెరిగియుండు పేరుట లేదనియు తెప్పను. అట్లు
 పలికి నానకు వారిశాసనమునను గొన్ని నీతివాక్యముల నుచి
 నేగించెడిట. అది భాషాంతరమునం దుండుటచే నా నిత్యాత్మ
 ర్య మిక్కింద బొందుపరచుచున్నాడ. “ కాషాయాంబరము
 దండము ధరించుటలోను మేనల్ల బూడిద పూసికొనుటలోను
 యోగము లేదు. సిరస్సు ముండనము చేయించుకొనుటలోను
 శంఖము టాడుటలోను యోగము లేదు. లోకేశ్వర గమ
 లచేత జట్టబడియు మనుష్యుడ యాకర్షణములకు లోబడక
 వాని కతీతుడై యుండుటలో నిజమైన యోగమున్నది. వట్టి
 మాటలవల్ల నిజమైన యోగమురాదు. ఈశ్వరుని సర్వవ్యాప
 కత్వ మెవ్వఁడు తెలిసికొనునో యడే యోగి. యోగము
 మనస్సులోనేకాని దానికి వెలుపల లేదు. యోగము గోర
 దిబ్బలలో లేదు. యోగము శ్మశానములలో లేదు. ఈశ్వర
 క్యము చెందుచున్నామని దొంగమూర్ఖులు బడులలో లేదు.
 నానాదేశముల కిరిగి తీర్థములందు మునుగుటగోలేదు. లో
 కాకర్షణములకు లోబడక వాని కతీతుడై యుండుటలోనే
 యోగము కలదు. మన యాదిగురువగు పరమేశ్వరుని చెలిసి
 కొంటిమా సర్వసంశయములు నివారణములగు. అంతట
 ముక్తి కదలిలాములక మగును. భగవద్విషయమును తెలిసికొ
 నగోరువాఁడు ముందుగా మనస్సంతి సాపాదితవలయును.
 మనస్సు తన యిష్టమునచ్చినట్లు దిటుకుటమాని నిశ్చలమైనట్లు

ను తరంతోతి తనలోనే వెలుగుచుండును. తనలో నిశ్చరత జము పుకాశించుచున్నట్లు తెలిసికొనుటయే యోగము."

అనంతరము నానకు సిద్ధమతము విడిచి గంగానది ప్రవహించెను భూములలో సంచారము చేయదలచి కుయనకు యోగము. ఈయాత్రాచరిత్రలు సత్యమునకు భూరములై యద్భుతములలో మహిమలతో నిండిన కల్పవాకధరై యున్నవి. నిజమైన చరిత్రము నిమిత్తము నానకునుగూర్చి వ్రాయఁబడిన ప్రాచీనగ్రంథములను మన మెంతవెదకినను నూటి కొకచోట నెక్కడనో యొక సత్యమైన వృత్తాంతముండును గాని తక్కిన దంతయు బృహత్కథలనున్న కథలకన్న నెక్కుడు చిత్రకల్ప నలతో నిండియుండును.

ఆచరిత్ర లిట్లుండుటకు మూడు ముఖ్యకారణములు గలవు. అందు మొదటిది. ఆచరిత్రలు ప్రాసినవారు భూగోళ శాస్త్రమేమో యెఱుంగరు. వారు జన్మమధ్యమున స్వదేశమగు కుండాలు నప్పుడప్పుడు చూచియుండుదు; కాని గంగానది ప్రవహించెడి దేశములనుగాని యచ్చట నివసించు జనులను గాని వారెన్నఁచు జూచి యెఱుంగరు. వీధులమీద జూడక స్థిమితముగా నిండ్లవద్ద గూర్చుండి విన్నకథల నాధారములు చేసి కొని చరిత్రలువ్రాయు గ్రంథకర్త లంతకంటె నెక్కువగ నేమివ్రాయగలరు. రెండవ కారణమిది. ఆచరిత్రలీయాత్రలు జరిగిన ముప్పదియేండ్ల క్రితవారే వ్రాయఁబడినవి. ఆప్రాతలు

గూడ సానకుయొక్క బ్రోయభక్తుడగు బలుండచెప్పి వ్రాయుచుంటుంటే బలులు దేదినవి. బలులు గురువుతో గూడ దిరిగినను విద్యాగంధకూన్యూడగుటచే తను మూఢవిశ్వాసముగలవాడగుటచేతను గ్రంథకర్తలకు గురువు వృత్తాంతమును చెప్పునప్పుడు నిజమగు వృత్తాంతములను సరిగ జెప్పలేక తన పిచ్చి నమ్మకముల నందు జూనువుచు చాలకాలము గడచినపిదప చేప్పుటచే సరిగా జ్ఞాపకములేక తన మందమతికి న్నుండిన వన్నియుం చెలువుచు గురుచరిత్రమందలి యాభిగమును సంకయాస్పదముగ జేసెను. మూడవ కారిణమిది. గురుచరిత్రము వ్రాయునప్పటికి గురువు మృతుడయ్యెను. అతని కీర్తి యార్యావర్తమందంతట వ్యాపించి ఎన్నో మహిమలు వాని కారోపింపబడెను. ఎన్నో యద్భుతములు వానింగూర్చి చెప్పుకొనబడెను. చరిత్రకారులు వానిమహిమలు వినినవారే గావున తాము విననవి చుట్టుప్రక్కలజనులు చెప్పుకొనునవి యగు లోకసామాన్యనరియలతో బుస్తకములనింపిరి. ఆగ్రంథములలోనున్న విశ్వాసపాత్రములుకాని యంశములు విడిచి వాని యాలోలు కొన్ని వర్ణింతము.

ఆతండు గంగాతీరమునం బయనముచేసి పంగదేవమునకు వచ్చెను. అచ్చట కొంతకాలముండి పిదప సతః సామాన్యనకు బోయి యచ్చట సనేకమాసములుండెను. ఈపయనములతో మర్దనుడు మిక్కిలి డస్సి తన గురువునలె భక్తిరక్తి

కుండై మూర్తాయాసము మరచుటకుగాని బలునివలె వైరా
గ్యముగ గలిగి శ్రీమహోద్భుటకుగాని సమర్థుడు గాకపోయెను.
అసాముదేశమున సంచరించుచుండ నానకు పేకుభరిదను
మహమ్మదీయయోగియొక్క వంశస్థుడైన యొకతులకం గలు
సుకొనెను. వారిరువురూ గొన్నినాళ్ళు గలిసియుండి భగవద్విష
యము లనేకములు చర్చించిరి. వారెడబాయనప్పుడు మత
ద్వేషములు లేక యుండారలం గాఁగిలించుకొని వివాదము
తో జేరెరి. అసామునుండి గురు వోధ్రాదేశమునకుఁ బోయి
జగన్నాథక్షేత్రమును దర్శించి యచటి యాలయమునం దర్చ
కులు పండాబ్రాహ్మణులు నిత్యకృత్యములలోఁ జేయు సకా
ర్యములం జూచి యేవగించెను.

జగన్నాథక్షేత్రమునుండి నానకు దక్షిణదేశమునకుఁ
బోయి యందనేక దివ్యస్థలముల సందర్శించి యక్కడనుండి
సింహాశద్వీకమునకుం జనెను. ఈగురువు పెల్లనప్పటికి సింహాశ
ద్వీకమును శివనాథుడను రాజు పాలించుచుండెను. తన దేశ
మునకు మువ్వరొక్కొత్తమనుష్యులు వెచ్చిరనియు నందు సా
మాన్యసన్యాసులకు బోలని యొక విరాగి గురువై యుండెన
నియు శివనాథరాజు విని వాని జూడగోరెను. కోరి యాతనిం
జూడబోవుటకుముందు వాని ప్రజ్ఞ యెట్టిదియో భగద్వంశవ
ము నేయవచ్చిన మాయయోగియో నిజమైన సన్యాసియో
వాని మహోన్మేషులత యెట్టితో కనుగొని యవంతకము నాని

దర్శనమునకు జోవలయునని రాజు నిశ్చయించుకొని, మంత్ర
శ్రీవరమాన్నములతోనిడిన యన్నమును, విలువగల నీని
చీనాంబరములను సొగసుకత్తియలగు పసుమకన్నుయలను
యోగికి గానుకగా బంపెను. గురునానకు మొదటి రెండు
నస్తువుల శీతో ముట్టక కన్నుయలం గన్న త్రిమాడక నిరాక
రించుటయు నది తోడ్కొనిపోయినవారు వచ్చినవారినే భగ్ను
మనోరథులై పోయిరి. తన కావించిన పనికి గురువందలి గా
రనముఁజెంప రాజు స్వయముగ నానకును సాధ్యంకవచ్చి
యంతటి మహాత్ముని రాకచేత తనరాజ్యము ధన్యమైనదని
కొనియాడెను. ఆమహారాజుచేసిన యాదరణమునకు సంతో
షుండై కాజోలు నానకు సింహాశద్వీపమున రెండుసంవత్సరము
లయైదుమాసములుండెను. అదీవివేడలిలాతిభూములకు నానకు
పయనమైనప్పుడు మర్దనుడు నిరంతరప్రయాణములచేత విసికి
గురువును విడిచి యధేచ్ఛం జనియెను. అట్లు మర్దనుడు గురు
వును బాసిపోయినను కొంతకాలము వాని నెడబాసియుండు
నప్పటికి వాని కేమియుం దోచక పిచ్చియై తిలలుండుటచే
గురువు పిలువకపోయినను తనంతట తాను వచ్చి నానకును
గ్గరిసికొనెను.

అనంతరము గురునానకు లోకానుభవజ్ఞానము సంపా
దించి భరతఖండమునకుఁ జాటుప్రక్కలనున్న యనేక మేచ్చ
దేశములకుఁ బయనము చేసెను. ఆయన చూచివట్ల జెప్పుట

దేశదేశములలో నెక్కడానిచేరనియు నినాటిభూగోళకాస్త్రజ్ఞులెఱుంగరు. ఆదేశములకా కాలమున నట్టి వేర్వేరులనో లేక చరిత్రకారులు జగమునలేని దేశముల నూహించి గ్రంథములలో వ్రాసిరో మనము చెప్పజాలము. మనము నిశ్చయముగా నెక్కవిషయమునుమాత్రము చెప్పగలము. ఇస్లాము మతస్థాపకుడగు మహమ్మదువారి జన్మస్థలమైన యేలియా దేశమునకు గురునానకు పోవుట నిర్వివాదాంశము. ఆదేశమునకు సముద్రయానముచేసినో మెట్టదారినిబోయినో చెప్పజాలముకాని అవలోచనలో పారసీకదేశపు రేవుపట్టణమగు బుమాహునగరము నాయన జూచెను. మార్గవశమున నతఁడేయూరికిఁ బోయిన నాయూర బ్రహ్మజ్ఞానమునం దాసక్తిగల మనుష్యులందఱి వారికుపదేశముఁజేసి జ్ఞానబీజముల నచ్చట నాటియవి పెరిగి ఫలించునని తోచినచోట్ల చిన్న సంఘము లేర్పరచి ప్రతిసమితి నెక్క పెద్దనేర్పరచి వానికి భాయి యను పేరు పెట్టి యతనియాజ్ఞకు వారు బద్ధులై యుండునట్లు శాసించి యటుపిమ్మట పోవుచువచ్చెను. హిందూదేశమునకు ఐదమట నున్న దేశములలో నేటికిని ధర్మశాలలుండుట కాద్యకారణమింతటే. అట్లుసమాజములు స్థాపించుటలో గురునానకు యొక్క తలంపు కొత్తమతము స్థాపింపవలయుననికాదు. మిక్కిలి ప్రచారనమైన యూర్యుల యుష్మనిషన్మతమును జగమునకు వ్యాపింపయే యాయన ముఖ్యసంకల్పము. తనచేత నుప

దేశింపబడిన జ్ఞానవాక్యములయందు నమ్మకగల జనులు నిర్భయముగ తమధర్మముల ననుష్ఠించి యితరులకు మార్గప్రదర్శకులై యుండవలయునని యామన యెల్లచోటుల నెక్కి చెప్పుచువచ్చె.

అరేబియా ప్రయాణములలో నానకు వాని శిష్యులు నిర్బాధకముగ నన్ని ప్రదేశములుం జూచుటకు తురక వేషములు వేసికొనిరి. నానకు సహజముగ కలహముల కిష్టపడని పరమసాధువొంటచే జగడములు రాకుండ నుంటకట్లు వేషము మార్చెనేకాని భయముచేత సంతమాల్సముకాదు. ఏలయున నానకు మహమ్మదువారి జన్మప్రదేశమగు మెక్కా-పట్టణము నకుఁబోయి పుణ్యభూములు చూడదలంచియు మహమ్మదీయులకు విరుద్ధములగు నాచారములనే గొన్నిటిని నెరపుచువచ్చెను. మెక్కాలో మహమ్మదీయుల కొక్క యాలయముగలదు. కాబా యని దానికిం బేరు. ఆయూరుకేఁబోయిన మహమ్మదీయుఁ డెవ్వఁడు దన కాళ్ళు కాబాయున్న వైపునకుఁజూపి పగలుకాని రాత్రికాని శయనింపఁడు. పండుకొన్ని ప్పడు తలయే కాబావైపున నుండవలయు. నానకు తరుచుగా రాత్రులు పండుకొనునప్పుడు తనకాళ్ళు కాబావైపునకుఁ జూపుచువచ్చె. తురకలకు భయపడినవాడట్లు చేయునా? అగుదియధికారి యొక నాడు శాస్త్రవిరుద్ధముగా శయనించిన నానకునుజూచి దైవగ్రహాదు వైపు కాళ్ళుచూపుట యనాచారమని కఠినస్వర

ముతో మందలించెను. అతనికి గురు విట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చె.
 “దేవునిగృహ మేప్రక్కను మాత్రమే యుండి యేప్రక్కను
 లేదో నాకు తెలియదు. నీవెఱుగుదువేని నాకాళ్లు చేతపట్టు
 కొని దేవుని మందిరములేని ప్రక్కకు వాటిని దిప్పుము.”
 అలయాధికారి వాని పలుకులు విని మతమునైనను లెక్కనే
 యక నోట పరిహాసములు సేయు మొండివాడై యుండవచ్చు
 నని భావించి వాదము ముదరవలెనని యంతలో సరిపెట్టెను.
 మెక్కావెల్లిన మహమ్మదీయులు మహమ్మదువారు పరమపద
 ముపొందెనని స్థానమగు మదీనాకు వెళ్లి యాయన సమాధిజా
 దకపోరు. నానకు మెక్కాలో జాదవలసిన వైదిత్యములన్ని
 జూచి సంతృప్తుడై మదీనాకుగూడ బోవదలంచుచుండ మర్ద
 నుడు తన గురువు మదీనాకు జనండునుకొని యక్కడకుబోక
 లేప్పదని పట్టుపట్టెను. అనివరకే వెళ్ళదలచిన గురువు శిష్యు
 ని ప్రోద్బలముచేత వెంటనే బయలుదేరి పుండ్రొమనీసములు
 పయనముచేసి మదీనాపట్టణముజేరి మహమ్మదు సమాధిం
 జూచి కొన్నిదినములచ్చట నిండెను. ఆదినములలో నతడు
 మెక్కాలో వలెనే యిక్కడను సమాధివైపుకొల్లుచూపి శయ
 నించుచువచ్చెను. మెక్కాలోనున్న యాయజమానునికంటె
 మదీనాలోనున్న సమాధియజమానుడు చండతరుణుడు దుర
 పాంశారుడు. ఇందెక్కడ మేమున్నది. దేవుని దూషించివత్స
 డు సయితము నోరెత్తక గురువుల పేరెత్తి నతోడనే రాక్షసుల

వలె మీదబడి మనుష్యులను దూషించి నీలగునేని జేయవే
సికొను పరమభాగవతులు ప్రతిమతమున వేనవేలు గలరు.
మెక్కా మెదీనాపట్టణములకుబోయి యాపుణ్యస్థానముల జా
చినఫీదప మహమ్మదు వారినిగూర్చి నానకున కెట్టియభిప్రాయము
కలిగెనో శిష్యుడగు బలిని యీక్రిందివాక్యములవలన
స్పష్టమగును. ఈమాటలు బలుని నోలనుండి నచ్చినను గురు
నియభిప్రాయములే యగుట నిజము.

మహమ్మదువారినిగూర్చి గురునియభిప్రాయములను బ
లు డిక్రిందివిధమున చెలిపెను. మహమ్మదువాస్తవభావము
న మహత్ముల కుండవలసినంతశాంతము కానబడక కోపపు
పాలెయెక్కువ గానబడుచున్నది. పునర్జన్మరాహిత్య మగు
నంతటివైరాగ్యము నూహనమునందు నున్నట్లు గానబడి
దు. స్వలాభకారయగుట యక్కడక్కడ గానబడుచున్నది.
అయిన పరిస్థితిను దిష్టాశంకచోత్సేహు ననుట కెంతమా
త్రము సందియములేదు గాని సంపూర్ణ మైనపవిత్రత సంపా
దించుటకు జన్మపరంపరనుండి విమోచన మొందుటకు నీమహా
త్ముడు మరల జన్మము నొందవలయు. అజన్మము హిందూ
స్తానమున నొకశూన్యనియింట గానలయు. అయిన జీవన్ముక్తి
క్తుఁడైయుకానుక కాలమున బర్హాకారోహణము చేసి ఈ
శ్వరసందర్శనము చేసెనని చెప్పెడిమాటలు కేవలము కల్పిత
ములు. ఏలయున నీప్రపంచమున సృష్టింపబడినజంతుప్రతి

నేత్రోగోచరము లగును గాని సృష్టింజుబడనివి కంటి కగపడవు. భగవంతుడు సృష్టిపదార్థములలోనివాడు కాదు. కావున నతడు మానవదృగ్గోచరుడగుట యసంభవము. కాని జీవాత్మ చర్మోపాధిని బాసి పరిశుద్ధావస్థ జెందినప్పుడు పరమేశ్వరసాన్నిధ్యము బడయుటకు బాలే మగును. పవిత్ర మైన ఖరానుగ్రంథము భగవద్వాక్యము కాదు. కారణ మేమన. భగవంతున కొకభాష లేదు.

అట్లు కొన్ని దినములు మదీనానగరమున నుండి యచ్చటివిశేషములు దర్శించుచుండ బ్రేయసోదరింజూడ సతనికి బుద్ధిపుట్టెను. ఈచెలియలిమీద నాయనకు మొదటినుండియు నింతింత యసరాసప్రేముడి యుండెను. ఏలయన నీతోబుట్టువే చిన్ననాడతని కెన్నిసారులో శరణం బిచ్చెను. తండ్రి కతిముడై యతని పై బిట్టలుక పూనినప్పుడు కాపాడెను. తన సోదరుడు మిక్కిలినితనుఁడుఁ దనియు సత్యప్రియుఁ దనియు నిక్కడక్కడ యనక యవకాశమునచ్చివచోటనెల్ల వాదించుచు వచ్చెను. లోకకన్యవహారవిముఖుడై పరమేశ్వరభ్యాసపరాయణుడై సోదరుడు మండమతి యై యున్నపుడు తనభర్తాసయితము పిచ్చివాఁడని యెగతాళిసేయుచుండ నామెయతఁడు పరమభాగవతోత్తముఁడని కనిపెట్టి గౌరవించెను. ఆ కొరిక పొడమినతోడనే గురువు శిష్యులమేతుఁడై మదీనానగరమును విడిచి కొన్నిమాసములు నిరంతరప్రయాణములు

గావించి పారసకగాంధారాదిదేశము లరికిమించి పాంచాల దేశము ప్రవేశించి యెట్లకేలకునుల్లానుపురముజొచ్చి చెలియ లిగ్మహము జేరెను. అన్నయుఁ జెలియలు పరస్పరసందర్శన జనితానందమున బరనశత్రువుము మొదిగాఢాలింగనము జేసికొనిరి. కొంతకాల మతఁడు సోదరీగృహంబున వసించి పుణ్య భూములలో నగ్గిగణ్య మైనహిమాలయపర్వతము జూడఁదలంచెను. తలపుపుట్టగానే యతఁడు బయలుదేఱెను.

హిమాలయము హిందూస్తానమునకుత్తరమున భగవంతుఁడు నిర్మించినస్ఫటికపుగోడయో యనుచున్న భారతఖండలక్ష్మీశరోభాగంబునఁ దాల్చినవద్దొంపుమకుటమో యనునట్లు విరాట్లుచుండును. ఇది యనేకపుణ్యక్షేత్రములకు నిలయము. నరనారాయణులకు నివాస మైనబదరికాశ్రమ మిందేయున్నది. సిద్ధసాధ్యగంధర్వభేదరాదుల కిది విహారస్థాన మనియు నుమామహేశ్వరులకునికిపట్టనియు బ్రహ్మానిసురగణంబునకు సిద్ధమునివర్గమునకు నీమహీధరకూటములు యజ్ఞవాటము లనియు గుమారస్వామికి జన్మభూమి యనియు భగీరథప్రయత్నమున నాకాశంబుననుండి మహీతలంబునకు దిగినగంగాదేవికి వసతిస్థలం బనియు నెల్లయోషధులకు నిలయం బనియు బురాణములలో నర్థింపఁబడినది. నుజీయు బరమభౌగవతోత్తము లగుమహామహాలు పరమతస్సులు తమ్ము బాధించి నష్టమనియైన సిద్ధలేక తలదాచుకొనుటకు జోటు లేక ము

ట్ట కలకు దుర్గమమగునిపర్వతరాజముశేరణు వేడి గుహంతరములు నివాసములుగఁ జేసికొని సుఖించుచు వచ్చిరి. ఇట్టియా దుహంతలముయొక్క నవారమహిమము పురాణములవలననే గాక చూచిన తెరికులవలనగూడ విని దేశాటనపరాయణుడగునానకు శ్రీవణంబుల వినిన దంతయు నేర్పించులశోఁ జూచి యానందింపఁ దలచుట యాశ్చర్యము కాదు.

అతఁ డాపర్వతమున కరిగి యొకక్షత్రీయునుండి యొకక్షత్రీయున కరుగుచుఁ గంటి కగపడినబ్రహ్మవాసులతోడ నేదాంతచర్చలు సేయుచు దనప్రభావమెఱుంగక తన్ను నిందించినవారిచేత నానాననూనంబులం బగుచు భూషణంబులకు సంతసింపక దూషణంబులకు దురహిల్లక తనపనిచేసుకొనుచుండెను. మొట్టమొదట నతనియాస్తికభావము కర్మకాండవిరసము జూచి యాయామతస్థులు వానిని తమతమమతంబులచేత మదిపిలుచి యతఁ డందు జేరక యామతముల ఖండింపఁచాతనియెడల గౌరవము జూపకపోయిరి. కాని కాలక్రమమున నతనివిశేషవిషయంబును పాటిలేనిసత్ప్రవర్తనమును పారములేనిభక్తియు నూహ్యతవ్రతాశక్తియు గనుగొన్న పిదప నతఁడసాధారణపురుషుఁ డనియు సర్వవిధముల మానసియుఁ డనియుఁ బెరిసికొని యుధార్వగౌరవము జూపించిరి. తొలుదొల్త నతని పవిత్రసంకట యనుమానముగో జూచినవారు వానిసద్గుణ సంపద యాలస్యముగ గనిపెట్టి యుతాకు తమ్ము విడిచిపోవున

పురుషుల ముత్యకాంతకాల మునునహనానపౌఖ్యము గలుగకపో
 యెగదా యని విచారించిరి. హిమాలయమున దివిగుకాలము
 న శిష్యుఁ డగుమర్దునునిశరీరస్థితి చెడెను. నానకుఁ యొక్క శరీర
 ము శీతోష్ణములకు జంకుఁది కాను. రెండవశిష్యుఁ డగుబాలు
 నిశరీరము నంతగా గాసి జందలేదు. కాని మితిఘోషియౌచ
 లియు నెడతెంపు లేనియావానలు నెల్లప్పుడు మంచుమీఁదిప
 యనములు సరిగ నాహారము లభింపమి ప్రయాణకష్టములు
 మొదలగునవి సుకుమారుడైనయాగాయకుని యారోగ్యమున
 కు భంగము గలిగించెను. నానాటి కలనిస్థితి బాగుపడుటకు
 మారు మీ శిష్యులుండెను గురువు యాతఁ కిట్టిపెట్టి పంజాబుదే
 శమునకుఁ బోన నిశ్చయించెను. కాని యామండలముచేరుట
 కైన యవకాశము లేక యే మర్దనునిస్థితి పూర్తిగఁ జెడిపోయె
 ను. కొన్ని దినములుమాత్రమే యతఁడు జీవించగలుగు నని గు
 రువునకుఁ దోచెను. అందుచేతవా రతనిని దీర్ఘప్రయోగము
 సేయింపక దాపున నున్న యొకపల్లెకుఁ దీసికొనిపోయి చేత
 నైవచికిర్చి చేయించి స్వహస్తములఁ జేయదగినంతయువ
 చారము జేసెను. బాలుడును దనచోకానికి శక్య మైనపరిచ
 ర్య గావించెను. అయి శ్శేషము లేనప్పుడు వైద్యములు నుప
 చారములు నిష్ప్రయోజనములు గదా. మర్దనుఁ డెట్లు కలుకు
 న్ముత్యముజెను. మర్దనుడు తనమరగానంతరమున తనదేహ
 యు దగ్ధము చేయవలసివదెకాని ఖననము చేయఁగూడద

గురువుతో నువవి జేసికొనెను. శిష్యునియిచ్చావ్రకారము గురువు కి శేఖరమును భవనము సేయక నగ్నిచాలు చేయుటకే కృతనిశ్చయము. తద్విషయప్రయత్నములు చేసెను. అప్పుడు కష్టపడుగలసాత్తు మూడుశాటులు అకాటిత్రయమును నానకు శిష్యునిక శేఖరము జాట్టబెట్టి స్వహస్తనిర్మిత మైనచితి మీఁద శవమును బలుకుండానును బెట్టిరి. అగ్ని సంస్కారము బలునిచేత చేయబడక శిష్యవత్సలుఁ డాకట్టకడపటికర్మముగూడఁ దనచేతులతోనే చేసెను. శిష్యునకు చుట్టము లెవ్వరు లేమి యతనియొత్తిరక్తియలు చేయుట ధర్మమని గురువు స్వయముగానే సారలొకకీక్తియలు చేసెను. నిజమైనప్రేమ యెక్కువతక్కువస్థితులుగాని వర్ణభేదముగాని పాటించనీయదు గదా. „ఉదారచిత్తానాం వసుధయేవకుటుంబః" యనునట్లు మహానుభావులకు లోకమే కుటుంబము. మర్దనుఁడు గురువ్రతతో జరసహవాసము జేయుటంజేసి మాధ్యము బాసి జ్ఞానమించుకయైనసంపాదించెనా యని కొందఱు సంశయముపడవచ్చును. అట్లు సందియముపడుటకు వలనుపడదు. ఏలయుననుచివ్రాలు గుచ్చినదారముసైతము సువాసన గలిగి యుండును. అట్లే బ్రహ్మజ్ఞానసంపన్నుఁ డైననానకువంటిమహానుభావునితో జరకాలము కలసిమెలసియుండి యుత్తరండు సేయుచేదాంతవర్షలు పలుమాఱు వినివిని యున్నమర్దనునకు జ్ఞానమంటదనుట యసంభవము. మొట్టమొదట మర్దనుఁడు వాళ్ల

కువద్ద శిష్యుఁడైనప్పుడు వాఁడు తనజాలియందు మిక్కిలు మైనయభిమానము గలిగి యాశాపాశబద్ధుఁడై స్వలాభపరాయణుడై నెల్లవారి నెగతాళి సేయుస్వభావము గలవాఁడై చీటికి మాటికి నెఱుగుకొనుచు లోకవ్యవహారములయందెయ్యా శక్తి గలిగి యుండెను. కాని కాలము గడచినకొలది గురువు యొక్కసదాచారసంపత్తి యీశ్వరభక్తి లోకోద్ధరణాశక్తి కన్నులారఁ జూచినకొలది నతనిధనకాంక్ష స్వలాభపరాయణత మొదలగు సామాన్యమానవలక్షణము లడుగంటెను. భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములు వానిస్థానము నాక్రమించెను. అవి హృదయమున నెలకొనుటయు నతఁడు నిరర్థకసంభాషణములతో గాలక్షేపము సేయక సజ్జగులుగొణుగులు మాని పరాక్షేపణలు గట్టిపెట్టి జ్ఞానమార్గమున బడి బ్రహ్మనుసంధానపరాయణుఁడయ్యెను. అతనియందు గలిగినమార్పులు గనిపెట్టి సంతసించి యజ్ఞానకవచమును విడిచి జ్ఞానకవచమును దొడిగికొని తనశిష్యుఁడు దేహయాత్రచాలించినందుకు సంతసించెను.

మర్దనునిమరణము నానకుయొక్కసంకల్పమానకు మార్పు కలిగించెను. పంజాబుదేశమునకుఁ జోవలయు నని యంతకుముం దతఁడాలొచించెను. కాని ప్రియశిష్యుఁడైనబలుఁడు సేతుబంధరామేశ్వరయాత్ర చేయవలయునని కుమూహలపడి నందున నతనిమనోరథసిద్ధి గావించుటకై యతఁడు దక్షిణాపధ్యంతన కరుగ సంకల్పించెను. ఈబ్రహ్మయాగమున పానకును

క నేకులతో వేదాంతచర్చలు జరిగెను. అచర్చలు వివాదహీ
 తువులు గాక యతనికి సంతోషప్రదము లై రెండవపక్షము
 వారికి జ్ఞానసంధానము లై యుండెను. రామేశ్వరయాలే
 నుండి యతడు తిరిగివచ్చి కొందఱు సాధువులు గురుదాసువు
 రముజ్జ్వలాల నున్న బాటలె యనుపుణ్యక్షేత్రమునకుఁ జూపు
 చున్నారని విని యాసాధువులపహివాసము చేయుటకును త
 నజన్మభూమినికొకసారి సందర్శించుటకును నిశ్చయించి వారి
 తోగలిసి యుచ్చటి కరిగెను. బాటలేగ్రామవాసులకును స
 చ్చుట చేనతీర్థవాసులకును సహితసద్భావములకు వ్యతిరేక
 మైనమతిబోధ చేయుచున్న నానకుయొక్కరాక యసహ్య మ
 య్యెను. ఆమెమహాత్మునియెడల వారంత ద్వేషభావము బూని
 రోయెంతకైనముగ దూషించిరో యెంతయవమానపటచి
 రో మనము చేపుజాలము కాని యెందరెందరుసాధువులు త
 సంతోషితండవాదములు చేసి వెఱపించినను వెఱవనిధిరుదుఁ జ
 లుకల్లయలయందుఁ బట్టణములయందు ననియించు పూర్వా
 చారిపరాయణులకోవాదలాజ్వాలల వాతే బడనినిశ్చలుడు వేన
 వేలుజనులు పట్టి కన్నెలవర్షము గురిపించి వాదించి యోడి
 పోయి తుదికు నిందింపను మనోధైర్యము చెడనిపరమేశ్వం
 తుడు బాటలేగ్రామము విడిచి వెడలవలసినవాడయ్యెను.
 “అతీపరిచయాదవజ్ఞః” యన్నట్లు పిన్న వాటనినొడియఁ దన్ను
 గనకూలముగను దనగృహ పరిస్థితులను జూచి బాటలెచేరినట్లు

లను నేటికిన కాకుండుంటి లోకుల నడుమ నున్న పుండు
శాంతారతికరణుడగు పరమతపోధనుఁ డైనను వారివెక్కిరిం
పులగలమైనతరి తనశాంతము చిక్కబట్ట జాలడు.

వంజాబుదేశము విశువకమున్ను మృతి నొందిన మర్దను
ని స్థానమందు దనకు మతీయొక శిష్యుడు సంపాదించునే
మో యని వెనుక జొచ్చెను. పీయశిష్యుఁ డైనమర్దనున
కొక్కకుమారుఁ డుండె నని యతని కిప్పుడు జ్ఞప్తికి నచ్చేను.
అబాలకుని చేరు సజ్జమఁడు. ఆకుమారుఁ డెట్లు స శిష్యుడగు
బరిగ్రహించుటకు గురువును బలుఁడును గృతనిశ్చయు లై త
మరాక గ్రామవాసుల కెవ్వరికిం దెలియకుండునట్లు రాత్రి
పోవుదుపోయిన తరువాత కొద్దొకగ్రామమునకు వెళ్ళిరి. గు
రు వారి మారుమూలను గూర్చుండి సజ్జమనికడకు బలుని పం
పెను. అతఁ డతిరహస్యముగ జూయి గురుసంచేశ మెఱిగిం
చినతోడనే సజ్జమఁ డెంతకాలమునుండియో పర్యాయ భుగ
చున్నవాడ పోల గడియయాలస్యమైన జేయక వెంటనే
మూటముల్లె గట్టుకొని వానితో బయలుదేతెను. అతనినిజూ
చి నానకు వానితండ్రియొక్క మరణవార్తను తెలిపెను. నా
నకు యొక్క తల్లియుఁ దండ్రియు గతింబినా రని సజ్జమఁ
డెఱిగించును. గురువు యొక్క పినతండ్రి మూర్తియు బ్రతికి
యుండె ననియు నివ్వమైనచో నతనిని జూడనచ్చు ననియు సజ్జ
మఁడు విన్నవించున గతవాస్తవి మృతి నొందిన వారికొఱకు వి

చూరించిన గార్యము లేదు. జీవించినయున్నవారిని చూడనక్క
లలే. దని నానకు తన జన్మస్థానమైన నెక్క రాత్రియైన
స్వప్నానాగ గడుచక శివ్యసమేతుఁడై వెడలెను.

ఈసారి గాంధార నగరమున కరుగవలయునని వారి
సంకల్పము. గాంధారపురమున వసియుంచుచు నుపసీద్ధులైన
జాజావలీ యను మహానుభావుని సందర్శించవలయు నని య
తడు బయలు దేఱెను. ఈదారి పలుమాఱు తనసికాల్కింద
నలిగినదే యగుటచేత గ్రామములు బురములు బరిచితములు.
అముస్వరును ముల్తాను మండలములోని తలంబాపట్టణము
విడిచిన తరువాత గురుపు బలుసెఱిగూడి మెల్ల మెల్లగా
నెనుకబోవుట కేర్పడుకొని ముందరియూరకి సజ్జనుని ముం
దుగా బంపెను. సజ్జనుడు కొంత దూరము పోవుచున్నట్టికి
వాని కొకయూగు కనబడెను. అచ్చట హిందువుల దేవాల
యము మహమ్మదీయుల మసీదు నెక్క స్థలమందె యొకదా
నికొకటి చేరియుండెను. అమతాధిపతి జనపనార పీఠవలె
మిట్టిలి తెల్లనై నాటి వివరవర్ణితము వ్యాపించిన గడ్డము
గలిగి వృద్ధుఁడనితెలియజేయుటకు మొగముమీద మూడుత
లుగలిగి చూచినవారికి గౌరవభాజన మని నోచుచుండెను.
సజ్జనుడు గంభీరుడైన యాతనియాకారము చూచి భక్తితత్ప
రుడై యతని కభివాదము చేసి యతనితో జరిసంగించెను.
అవృద్ధుడు కొంతసంభాషణము జరిగినపిమ్మట వానిని బోజన

శాఖకు దీనికొనిపోయి మధురాహారములతో నిండు నేయు
మని నేవకుల కానతిచ్చెను. నేవకులును కడువార వానికి
మెక్క బెట్టు వాడుపోలే వత్తాడరమున వానిని లోనికి దీసి
కొనిపోయి యోగిరముప్పొటకు మాటు వాని కట్టినపుట్టము
లోలుచుకొని లిండిపెట్టక కాలు నేతులు గట్టి మాయమూల
గదిలో బడవైచిరి. ఇదిజరిగిన కొంతసేపటికి గురుడు బలున
మేతుల పై యువ్వుటికి బోయి సజ్జదుని గానక యావృద్ధుని
చిలిచి తనశిష్యుని శరీరాదులు నశింపచ యానవాలు చెప్పి
యట్టిలక్షణములు గల పదుచువాడు మీ కగుపడినాడా
యని యడిగెను. అట్టికుట్టవాని మొగమున శాడలేదని యా
యోగి భృచ్చుడు నెక్కిపలుక వాని మాయమాటలు దొంగ
చూపులు గురువున కనుమానము గలిగించెను. తోడనే బ
లుడును దానును సజ్జదునికొఱకు పలుతావులు వెదకిరి. ఎ
ట్టకేల కన్నములేక మిక్కిలి ఖిన్నుడై యొకమూలబద్ధుడై
యున్న సజ్జదున వారు కనుంగొని వానికట్లు విప్పి విముక్తుం
డేసి యావృద్ధుం చిలిచి నిరవరాళు లగు బాటసారుల నావి
ధముగ నిష్కారణముగ దోచుకొని చెజుబెట్టవలసిన యవస
రమేమివచ్చె నని మిక్కిలి కఠినముగ నడిగిరి. అడుగుటతో
దనివి నెరేదక గురువు కపటయోగించాచి పాశుబాధ వరమ
పాలకమనియు నది కానిదిన దురాచరణము లేనాలోకమున
కు తెలుటయే గాక పరలోకమునకునుగాద డెడి దుర్మతులపాల

గురురని ధర్మోపదేశము చేసెను. అతితక్కువైన, మాయుప
 దేశముయొక్క, వేడిమిచేత నమ్మునుపలి దొండయొక్కరాతి
 పై యు గలిగి నీరై పోవ నతడు పశ్చాత్తప్తుడై మౌనపర
 తగుడై తనకావించిన రోసమొప్పుకొని తప్పు స్థితింపుమని
 వేడుకొనెను. అపురుషత్రయ మాస్థానము విడిచి కొంతద
 వ్యయగునప్పటికి మర్దనుని సమాధి యున్న యూ రెగువడెను.
 అసమాధి దృష్టపథమునం బడినతోడనే భస్మయావుడైన
 తనతండ్రి యాసమాధిలో నున్నాడనివిని సజ్జనుఁడుపితృభక్తి
 తరంగితాంతరంగుడై యాస్థానము విడిచి రా జాల పని గురు
 వ్రతోఁ జెప్పి యచ్చటనే శీవిత శేషము గడుప నిశ్చయించు
 కొనెను. సజ్జనుఁడు తన్ను వినుచుటచేత గానము తన చెవుల
 కింక విసంబడదని గురువ్ర వానిని వినువ లేక విడువ లేక విడిచె
 ను. శుభము సంపాదించినప్పుడు మేర మీఁద యానంద
 మును కష్టము సంపాదించినప్పు ఁపారవైన దుఃఖమును
 బొందుట ధీరలక్షణము గా దని శ్రీకృష్ణుఁడు భగవద్గీతలో
 చెప్పిననీతి స్మరించుకొని యతఁడు సజ్జనునియోగముకొఱకు
 విచారము నొందలేన. అట్లు సజ్జనుని పితృసమాధిడ నెల
 కొలిచి బలోపేతుడై వానకు బహుదినంబులు పుయాగము
 లుచేసి గాంధారుదేశమునకు హిందూదేశమునకు నడుమ ను
 న్నకొండలలోపల నిద్దమైన బాలాను కనుమదాటి కడుత్రమ
 పడి యెట్లుకలకు గాంధారుము జేరెను. బాలానదీవాని

మిక్కిలి ప్రేమతో నాడనిచెను. నానకు జ్ఞానసముద్రుడై న బాబావలీయొక్క సహవాస శాఖ్యము కలిపయ దిశము లనుభవించి మునుపటికన్న జ్ఞానసంపన్నుడై యచ్చోటువిడచి స్వదేశాభిమాను డయ్యెను. మార్గమధ్యమున మానతం హండుతోఁజీత్యు డాయన కిగపడెను. తీరాచనానికి మతా సక్తి వ్రొద్దు. ఎవ్వరైనదనకు సస్మతోపదేశము చేసి మంచి దారి చూపువారు దొరకుమరా యని తగినగురువునిమిత్త ము తఁడెదురుచూచు చుండెను. మంచిసిరు తాగబూనువానికి మహాసరోవర మగపడినట్లు నిరుపేదకు పెన్నిధి లభించినట్లు నానకువంటి జ్ఞానరత్నాకరు డాజ్ఞానదరినునకు దొరికినతో డనే యతఁడు తనయదృష్టముచేత లభించెనని సంతసించి య నేకదినములు సుత్రావ జేసి బహు సంతర్పరములనుండి దేని కై యస్తేషించు చుండెనో యాబ్రహ్మజ్ఞానఫలమును దని వొంద ననుభవించెను.

తీరిగి పయనము చేయునపుడు నానకు బాలనాథపర్వతముమీద జుట్టుపక్కల నెక్కడ నూరుపల్లెలు లేని నట్టడవి లో శైవ చెట్టుక్రింద శిష్యుద్వితీయుడై దారి తెన్ను కావక మెసగుట కావారములేక బడలి గూర్చుండెను. ఆకొండదాపున జోగులమఠి మొకటి గలదు. ఆజోగుల కొడమఁడైనయోగి పరమదయాళువు పరోపకారవరాయఁడుగారికి యాజ్ఞాప్రకార మాజోగులు పోత్యహము పాయసమును సున చి

విష్ణుజట్లుగా తేరి వారితప్పి పోవునాటసారులను గలిసికొని వారిని దళముకమునకు దోడ్కొనివచ్చి సత్కరించుచుండును. అగు పులహో నెక్కుటి నృతచ్ఛాయం నూర్చుండినవానకుం గేనుంగొన తమమతమునకువచ్చి యతిని గావలసినదని వానిని గోదెను. ఆనరుచ్చాయయె తనకారాధినివాసయోగ్య మగు నలవగుననియు దా నదివిడిచి రావనియు వర్ణాశ్రయము చేప్పెను. వారలని యుత్తరము మహానిపతి కెఱిగింప నతడు కడలేపోయి స్వయముగ నతని నాహ్వానముజేసిను. అతనికోరిక నిరాకరించుట మోబలెన. మిగులవిశలించి గురువు తన యనుచుదని గలసి మతిమున కరగి యతిధియై వారిచ్చి సత్కారములనంది సోతుష్టడయ్యెను. అతఁ డామరమున నెకటిరెండుదినము లుండి మరల బయలుదేరి తెంపులేని పయనములు చేసి తనమామగారైన మూళుడు వసియించుగ్రామము చేరెను. అప్పటికితఁడు పదియారు సంవత్సరములమండి ప్రయాణముచేయుచుండెను. ఆగ్రామమునకు నానకు వచ్చివాడని వినినతోడనే ముదిమిచే నవయవవటుత్వము దప్పిన మూళుడు కన్నులార నల్లునెక్కువారి గని యతని నింటికి దోడ్కొనిరావలయునని శ్రమిపడి యతఁడున్న ధర్మశాలకు బోయి సలహా మానముగ నతనిని దర్శించి తనయింటికి రమ్మని వేమకొనెను. గురువు బహుమానముల స్వీకరింపక యతని గృహమునకు బోవుటకు సమ్మతంపక హరిహరస్మరణమే తనకాప్తబంధు

వనియు ధర్మశాలలే తన గృహములనియు జెప్పి యుత్తరిం
బుపెను.

మామగారి గ్రామమైన పభోకరంధివాలో వానకృ
రెండుమాఘము లుండెను. ఆకాలములో జ్ఞానతమః పటల
ముచేత వానృతములైన యనేకమనస్సులయందు భూదీపము
లను వెలిగించి వారిని యాశ్వరభక్తులుగ జేసెను. అంతకంత
కతనిపేరు పరిసరభూములయందు వ్యాపించుటచేసి జ్ఞానసం
పాదనము నిమిత్తము జనులు పెక్కుండ్రతని సన్నిధికి రాదొడ
గిరి. మాసద్వయ మాగ్రామముననున్న తరువాత ధర్మక్షేత్ర
మైన కురుక్షేత్రమునందు గొప్పతీర్థము జరుగువని తెలిసినందు
న నానకు బ...నిగూడి యచ్చటి కరిగెను. ఆర్యావర్తమున
మొదలి మహాపుణ్యక్షేత్రములలో కురుక్షేత్ర మొకటి. ఈ
క్షేత్రముందే భగవానుడగు శ్రీకృష్ణుడు తన మేనమరదియు
జెలియలి మగయును గారాపుచెలికాడునగు సరునునకు రథ
సారథియై పార్థసారథినామధేయంబున బ్రసిద్ధుడై కురుపాండ
వసైన్యమధ్యమున నరదంబున నిలువంబెట్టి యుద్ధనిష్కర్త
మైన భగవద్గీతాశాస్త్ర మాధవుం డాయన కుపదేశించెను.
ఈక్షేత్రమునందే కురుపాండవ రాజకుమారులు కౌరవసా
మ్రాజ్యము నిమిత్తము పెచ్చుపెరిగినమత్సరంబున మహాసం
గ్రామము గావించి నిహతులైరి. ఈక్షేత్రమునందే యాకాల
పురాజనందను లందము కౌరవపాండవులలో నేడోయొక్క

పశుముఖాని మహానామప్రశయానలమునకు మిడుతలై కథా
 వశేనులైరి. మహాభారతసంగ్రామము జరిగి రమారమి యిప్పు
 టికి నాలుగువేల సంవత్సరములైనను ననేక రాజములులచ్చట
 రణనిహతులై ఏకస్వర్గము జూరగొనుటచే నాటగోలెనది భువ
 నపావనమైన పుణ్యక్షేత్రమై పుణ్యత్మలకెల్ల సేవ్యమై పురా
 తనచరిత్రాభిలాషులకు గూడ నభిగమ్యమై విరాజిల్లుచున్నది.
 ఈకారణముచేతనే నానకాస్థలమునకు జోయి యుండును.
 అసంవత్సరము సమ్మేళనము మిక్కిలి గొప్పది. అన్ని వర్ణా
 ములవారు నన్ని మతములవారు వచ్చట సమావేశమైరి. కాని
 కాలక్షేపము నిమిత్తము వేకుకనిమిత్తము వేళాకోళము నిమి
 త్తము విహారము నిమిత్తము వచ్చినవారే కాని శ్రీరవాసుల
 లో ననేకులు నిజమైన భక్తితోడను శ్రద్ధతోడను బరమార్థ
 ముతోడను వచ్చినవారు లేరు. హోమములు గావించువారు
 స్వాధ్యాయము చేయువారు భజనలు సేయువారు స్నానములు
 సలుపువారు జపములు చేయువారు తపోనిరూపు లైనవారు
 ధర్మోపదేశములు చేయువారు వేదాంతము గనబడిరి. విగ్రహారా
 ధనము విడివిగా జరిగెను. నిష్కళంక మైనభక్తి నిజమైనవైరా
 గ్యము సత్పుత్రదానము సాధుసేవ బ్రహ్మజ్ఞాన మొదలగు
 నవచ్చట మృగ్యములయ్యెను. వానకువంటి వేదాంతకవియన్ని
 యు సప్రహ్యములై తోచెను. అజ్ఞపములు తపములు దాన
 ములు ధర్మములు బ్రహ్మజ్ఞాననిష్ఠులైన యామహాత్మ్యవకు

దలయెరుగలిగించెను. పాఠశాలకులు గాక గృహమునకు
లైన మూలకులకు బుద్ధి చెప్పవలయునని తలంచి బలుని
బిలిచి యచ్చటచెరువులోనుండి యొకచేపం దెమ్మని యతడు
తెచ్చినయామత్యమునుదాకలో బెట్టిమండింపదొడగెను. అది
చూడగానే తీర్థవాసులకు నతీతిక్షణమైన కోపము వచ్చెను.
అటువంటి పాపనక్షేత్రమున పరమపాపన చరిత్రులగు తీర్థవా
సులు లక్షోపలక్షలు చూచుచుండగ నటువంటి పుణ్యదినమున
యోగి యన్న పేరు పెట్టుకొన్నవాడు వీరహింస చేసి కడుపు
నించికొనుటకన్న కష్టకార్యము మనోకటి లేదని యచ్చట చే
రినవారందరు దలంచి కోపగించిరి. కొందఱు తమనాలుకలను
యధేచ్ఛమాగ నుపయోగించి వారిని కోటికి వచ్చునట్లు బండ
బూతులు తిట్టిరి. అట్టి దురాత్ముని బ్రతుకనియ్య గూడదని
దుష్టకర్మలు చేశబట్టుకొని చంపవచ్చిరి. వాని కాసమయము
న నొడలే తెలియలేదు. పొంగి పొరలినచ్చుచున్న మహాసము
ద్రమువలె జనసమూహము తిన్న నిర్మూలనము జేయుటకు
దుష్టకట్టలతో వచ్చి మీదపడుచున్నను నతడు మహాపర్వత
మువలె చలింపక నిర్భయముగ వారిముందర నిలిచి మీరు
వాగ్వాదము చేసి నన్ను గెలువ దలంచిరా లేక దండప్రయో
గముచేతనే నిర్జింపదలంచిరా యని యడిగెను. వర్షకాల మే
ఘము లురిమిన చందమున దమకంఠము లెత్తి వారిట్లనిరి.
వాగ్వాదముచేసి సత్య సత్య తెలిసికొని యొకముం దట్టివది

నెన్నడు నేమిదని నీవు ప్రమాణము చేసిన పక్షమున నిన్ను
 విడిచెదము. లేదా యీ చేపను నీవు కోసినట్లే నిన్ను ముక్క-
 లుముక్కలుగా గోసెదమని వారుత్తరమిచ్చిరి. ఆపుడు నానకు
 వారి కిట్లనియెను. మచుష్యుడు మాంసమునుండి పుట్టెను.
 మాంసముతోనే పెరుగుచున్నాడు. కావున మాంసమునందు
 నంతద్వేష ముండవలసిన యనసరము లేదు. పూర్వచార
 పరాయణులైన యామూలభక్తులు వానిమాటకు దగిన ప్ర-
 త్యుత్తరముచెప్పలేక యతడు జ్ఞానస పన్నులైన మహాయో-
 గి అతని జోలికి వనము పోగూడదని చల్లచల్లగ బారె. నాన
 కుగురువుయొక్క ప్రతిష్ఠ దేశమంతటను ముఖ్యముగ బంజా-
 లుదేశమునను గ్రహస్థిమముగ న్యాపించెను. అతఁ డొకమత
 మును మెచ్చలేనట్టి ఒకమతమును ఖండింపలేదు. ఏమతమును
 దైనను దోషములున్న పక్షమున నాదోషముల వలెనువిమర్శిం-
 చి ఖండించుచు వచ్చెను. దీనిఫలిత మేమనగా బ్రతిమతస్థులు
 నతనింగూర్చిన కఠలునినుచు వతని గుణగణములు భక్తిశ్రద్ధలు
 జెప్పుకొనుచువచ్చిరి. అంతకంతకలిసి యశస్సు డిల్లీచక్రవర్తి
 యొక్క కొలువుకూటమువఱకు న్యాపించెను. అకులమున
 భోగపరాయణులైన యిబ్రహీముగోడీ ఢిల్లీచక్రవర్తియై-
 యుండెను. అఢిల్లీ చక్రవర్తి కితనిగూడన లక్కఱలేదు కాని
 యాయన యాస్థానమునందు స్వమతాభిమానియు నానకు
 సిద్ధాంతములయందు ద్వేషము గలవాడు నగు ముక్తదీ

యను మహమ్మదీయుఁడు చక్రవర్తికి నానకబాదము
 తద్వేషము కలుగునట్లు చెవిచెతతేరి కొండము లెన్నెన్నియో
 చెప్పి యతని మనస్సు పాశుచేసెను. అమహమ్మదీయుఁడు చ
 క్రవర్తితో నీ తెలుగున తెప్పెను. ఈనానకు మహమ్మదీయ
 మతమునకే గాక హిందూమతమునకు గూడ దోహదగ్రహణ
 రాధనము సేయఁగూడదనియు వణాభేదము దూష్యమనియు
 నితఁడు హిందువుల నధిక్షేపించును. గోవధము పాతకమనియు
 మహమ్మదువారు జగదురుపు కారనియు మనల నధిక్షేపించు
 ను. కావున నితఁడు భయమతస్థులకు విరోధియే కావున
 సర్వవిధముల దండ్యుఁడు. అకలుకులు చక్రవర్తికి నచ్చెను.
 ముత్సద్ధికి గాని చక్రవర్తికి గాని హిందూమతము మీఁద
 నిజమైన యభిమాన మున్నదని మనము నమ్మఁగూడదు. మ
 హమ్మదీయ మతము నధిక్షేపించుటచేతనే ముత్సద్ధికి నానకుపై
 బట్టరాని యాగ్రహము వచ్చెను. తనమతమును దూషించి
 నందుకు నానకును దండించినచో హిందువులకు గవ్వముగ
 నుండు నని ముత్సద్ధి హిందూమతముమీఁద సత్యంబై భిమా
 న మున్నట్లుభివాయించి చక్రవర్తి కావననుసాధువు మీఁద
 పారములేని కోపముదెప్పించెను. అకోపావేశమున జక్రవర్తి
 నానకును జైలుసాలలో బెట్టించెను. మహాపురుషులకు గృహ
 ములు కారాగృహములు చెక్కవిధముగానే యుండు నను
 మాట భోగపరాయణుడైన చక్రవర్తి యెఱుంగును. తన

మొక్కులు, అమ్మల ముహూర్తములు కారాబద్ధులయ్యు చెఱసాలలో సం
 త్రాణ స్వాతంత్ర్యము గలవారియట్ల సంతోష భరితు లై
 యుండును. అజ్ఞానులు యథేచ్ఛముగ విహరింప స్వాతంత్ర్య
 ము గలిగియు సంసారబద్ధులై కారాబద్ధుల కంటె సధికదుఃఖ
 ము లనుభవించు చుండును. చక్కవతికా గురుప్రయోక్త శరీర
 మునే నాలుగుగోడల వశముబంధించెను. కాని యాతనియా
 త్మను బాధింప జాలఁడు. శరీరము చెఱనుండి గడలలేకపో
 యినను విశ్రాంతిలమైన యాత్మ రోదనీ కుహరమంతయు
 స్వేచ్ఛగా విహరించి పరమేశ్వరుని పాదములవలకు బయన
 ము సేయును. ఆ చెఱసాలలో నున్న ఖైదీలు ప్రతిదినము తిర
 గళ్ళతో గొంతపిండి వినరవలయునని నియమముండెను. కా
 రాబద్ధు లాపని బహుకిష్టమున జేయవలసి వచ్చెను. నానకు
 స్వధర్మముచేయుటయం దత్యంతాసక్తిగలవాఁడుకావునదక్కిన
 వాండ్రవలె రేలు పెందలకడ నిమరవోనక వినరవలసినపిండి
 యంతయు విసిరి శయనించుచు వచ్చెను. అది యెఱుంగక
 తోడి ఖైదీలు నానకుయొక్క శిష్యులు నానకునకు మహామహి
 మలు గల్పించి నానకు స్వహస్తముతో వినరనక్కలలేకుండ
 నతని ప్రభావముచేత వాటంతటవే తిరుగట్లు తిరిగ ననియు
 భగవంతుఁ డే వచ్చి వినరెననియు తెప్పకొనఁ జొచ్చిరి. మూ
 ఢవిశ్వాసము గల యానాడు జనులందఱు నామాటలు నమ్మి
 రి. దైవానుగ్రహమువలన నానకు చిరకాలము చెఱలోనుండ

డలేదు. మొగలాయి నంశస్థుఁ డగు బెబరు కట్టికడపటిసారి
హిందూదేశముపై దండువెడలి పానిపట్టువద్ద యిల్లిహీము
లోడిని గెలిచి యతనిం జంపి ఢిల్లీసింహాసన మెక్కెను. అతఁ
డు గద్దెయెక్కిన యెనిమిదవనాఁడు మహానుభావుఁ డైనయోగి
యొకఁడు పూర్వచక్రవర్తిఁ చేత నిహేతుకముగ జెఱపెట్ట
బడెనని విని తక్షణమే యతనిని వదిలిపెట్టవలసినదనియు మి
క్కిలి గౌరవముతో దనసన్నిధికి దోడ్కొని రావలసినదనియు
వానతిచ్చెను. అతని యాజ్ఞాప్రకారము బుడెకాఁడు వానిని
జక్రవర్తిఁ సన్నిధికి దోడ్కొని పోయెను. చక్రవర్తి యతని
తో భగవద్విషయమై సంభాషించి యతడిచ్చిన యుత్తరముల
కు సంప్రీతుఁడై ప్రీతుఁడై ఏమకొలిపెను. ఏమతరములవఱ
కు బేబరుసంతతివారు హిందూనానము పరిపాలింతురని యా
సమయమున బేబరుతో వానకు చెప్పెనని కొందఱు చరిత్ర
కారులు వ్రాసిరి. అట్లు మొగలాయి చక్రవర్తిని వీడ్కొని
నానకు మరల దేశాటన మారంభించి కాశ్మీర దేశమునకు
జోయియచ్చట దనసిద్ధాంతములను జోధించి ప్రసిద్ధుఁ డైక
యొక బ్రాహ్మణుని దనమతమునం గలపుకొనియెను. నాటం
గోల బెక్కండు) నాతనిమతమును స్వీకరించి శిష్యులైరి.
కాశ్మీరమునుండి యతఁడు లాహోరుపురమునకు వచ్చెను.
ఆపురవాసియు మిక్కిలి పలుకుబడి గలవాఁడు గొప్పవాఁడు
నగు నొకతరక యమీరుగూడ నతని శిష్యుఁ డయ్యెను.

అనంతరము నతడు మానుగారి యూరికి వచ్చెను. ఒకనాఁడతఁ డాగ్రామమున నొక చెట్టుక్రింద నూర్పుండ జాలుజాలివాఁడైన యొకబాలుఁడు పశువులం దోలుకొనుచు నాడారం బోయెను. వానిపేరుఁబూరా అతనిముఖవైఖరిం బట్టి సద్గురూపదేశము గలిగి సత్పురుషునిచేత శిక్షితుఁ డైనపక్షమున నాబాలకుఁడు మహాపురుషుఁడు కాఁ గలఁడని గురువు తెలిసికొని వానిం దనకడకు రమ్మని చేసెను. తేసెను. అబాలుఁడు తక్షణమే యాతనిసన్నిధికి బోయి యేలపిలిచితిరని యడిగెను. పనియేమిలేదు. ఊరకపిలిచితిరని గురు వుత్తరముచెప్పెను. లోకభ్రాతృకీర్తి యైన మహానుభావుఁడు తగవంటి యర్థకుని నిష్ఠే తుకముగ బిలువఁ డని యబాలుఁడు తలంచి మరునాఁ డొక చెంబునిండ నేయి బోసికొని యతని దర్శనమునకుఁ జోయి తనతెచ్చిన కానుక గ్రహింపు మని పార్థింఁచెను. నీతిలిదండులతో జెప్పి యిది తెచ్చితి హావారియొకలేక తెచ్చితివా యని నావకు డింభకు నడిగి మూలాపితలకు చెలియకుండ తెచ్చితి నని యతఁడుత్తరము చెప్ప గృహయజమానులకు చెలియకుండ దొంగతనము గఁ దెచ్చిన వస్తువు పుచ్చుకో నని బాలకుఁ డెంత బలిమాలిన ను దానిని గ్రహింపక పంపివైచెను. అనంతర మాబాలకుఁడు ప్రతీక్షనము గురుసందర్శనము జేసి కొత్త విషయములు నేర్చుకొనును గొంతకాలమునకాతనికి శిష్యుఁడై కుంబాబుజేశ

మందు మిక్కిలి పేరుగాంచిన సన్యాసి యయ్యెను. ఈవిధముగ హిందువులు మహమ్మదీయులుగూడ నతని శిష్యులుగను నచ్చిరి.

మామగారియూర నాలుగుసంవత్సరములుండి మామగారి మరణానంతరమున నతఁడు గ్రామము విడిచిపెట్టెను. అప్పటి కతనికరువది సంవత్సరములు నిండెను. మునుపటి లెదీఘు-ప్రయాణములుచేయుట కోపిక లేకపోయెను. అందుచేత స్వస్థలము విడిచి దేశాంతముల కరుగఁగూడ నని యతఁడు నిశ్చయించుకొనెను.

చరమాచర్య.

నానకు వట్టిహాయన పూర్తిఁ చేసినందున మునుపటివలె సాధుస్థలయొక్కయు సన్యాసులయొక్కయు పక్షియొక్కయు సప్తాశ్రమము చేసి వేదాంతగోష్ఠిలో గాలములు చుచ్చుట కవకాశము లేకపోయెను. ఏదోయొకచోట స్థిరముగా నుండి పశ్చిమవయాన్సు గమనవలయునని నిశ్చయించి యేగ్రామము తనకనుకూలముగా నుండునోయని యతఁడు విచారింపఁదొడఁగెను. అట్లుకొన్నిసంవత్సరములకొనక మునుపు జన్మభూమియగు తాల్వెండి కడిగి పితృవంశస్థులలో హతశేషుల నెవ్వరి చూడవలయునని కోరిక గలిగినందున నతఁడచ్చట కరిగెను. అతని పితరుఁడీ యగులుల్లూహారీమత్పటికి జన్మించి యుండెను. గ్రామకు పితృతండ్రియింట బ్రదునైదు దినములు

డెను. యావజ్జీవ మచ్చటనే యుండవలసిన దని పినతండ్రి
 వానకు ననేకవిధముల బ్రతిమాలెను. కాని యతఁడు దానికి
 సమ్మతంపలేదు. నానకు తన్ను విడిచిపోవునప్పుడు పినతండ్రి
 గుట్టమొకదానిని తెచ్చి సుకరముగ బ్రయాణము సేయుటకు
 పీలుగ నుండును గనుక దానినైన బరిగ్రహింపవలసిన దని
 కలువిధముల వేసుకొనెను. అదియు బరిగ్రహింపక నానకు
 వానికిట్లనియె. నేను భగవంతుని కొలువు చేయుచున్నాను.
 ఇప్పుడు నామనస్సున నేవిధమైన సంతాపము గాని బెంగ
 గాని భయము గాని సందేహము గాని లేదు. ఇది పెట్టుబడి
 లేనివ్యాపారము కాని లాభము విశేషముగ వచ్చుచున్నది.
 ఇది యిమ్మని అది యిమ్మని యడుగునారు లేదు. ఎంతయదృ
 వ్యవంతులకొ గాని యటువంటి బేరము తగులునా అట్లు చెప్పి
 పినతండ్రిని ఏడ్చొని చిరకాలమునుండి తన్ను సేవించుచున్న
 బలుని తన శుశ్రూషాబంధమునుండి విడిపించి యధేచ్ఛముగ
 విహరింపవలసిన దని యానతిచ్చి బియాసునదీతీరమున మిక్కి
 లిమనోహర మైనయొక స్థానము తనకు నిలయముగ నేర్పర
 చుకొని యాస్థానమునకు విశ్వకర్త యగుపరమేశ్వరునిపేరు
 పెట్టదలచి కర్తారపురమని నామమిడెను. ఇచ్చట పాధువులు
 యోగులు పెక్కుండు చేరి యతనిని సేవించి యతని సహ
 వాససౌఖ్య మనుభవించిరి. అతనిభార్య యగుచూసదేవియు
 వానకుయొక్క కొడుకులు గూడ నచ్చటనే కలిగి అవిడ్డలు

వచ్చిరని యతని కానందములేదు. విచారములేదు. సభ్యు
సులకు తమమనస్సు సమస్తానందములు గలుగ జేయును. గాని
భావ్యవస్తువులు సంతోష మొసంగ జాలవు. అతః దీవిధ
ముగ మెకచోట స్థిరముగ నుండుటవలన గొప్ప ప్రయోజన
ము గలిగెను. ఆమహాత్ముఁ డదివలనకు బోధించిన బోధనము
లవలనను గానముచేసిన గీతములవలనను చేసిన వాదముల
వల్లను నతని యభిప్రాయములు దెలియుచుండినను నవి యొక
వరుసలేక చెదిరి విడివిడిగా నుండుటచేత నెల్లవాఁకి సులభము
గ లభింపకుండెను. పూర్వోత్తర సందర్భములు చక్కగా
గమనించి యవి యొక వో జేర్చివ్రాసి లోకుల కుపయోగము
గనుండునట్లు చేయవలసిన భారము తనపై నుండెను. ఒకచో
స్థిరముగ నుండుటవలన గలుగు ముఖ్యప్రయోజన మిదియె.
ఆకర్తారపురమందుండి నానకు తనదని నెఱవేర్చుచుండ లేనా
నుడను నొకక్షత్రియుఁడు విష్ణుదేవి యనుక్షత్రియునకు యా
త్రాహ్వానము సేగ్రామమునకు బోయి యచ్చోట మహానుభావు
చోకఁడున్నాఁడనివిని యాతని సందర్శించెను. ఆక్షత్రియుఁడు
కర్తారపురమున నొక్కదినము మాత్రమే యుండునని చెను.
కాని నానకుయొక్క బోధామృతపానముచేత నతఁడు పరవ
శుఁడై యచ్చోట విడువజాలక నిరంతర శుశ్రూషలచేతను
పరమార్థగ్రహణముచేతను విడుదలివేక సంపత్తిచేతను స
త్ప్రవర్తకవముచేతను గురుమయొక్క ముగుగ్రహము భవనము

గురుశిష్యులకు గలపరిచయము స్వల్పకాలమునూడి యైనను
సారాచవానిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములు గురుప్రమనస్సును సంపూర్ణముగ
గరగించి యతనియందు పుత్రీవాత్సల్యము గలిగెను.

తనయనంతరమున చాను బోధించిన మతములోకము
వకు బోధించుటకుఁ దగినవాఁ డారాచవాఁడే యని నానకు
వానినే పీఠాధిపతిని జేసెను. ఈకార్యము చూసిదేవికి మిక్కిలి
కష్టముగ నుండెను. పీఠాధిపత్యము కుటుంబమునకు నారవ
ము విశేషముగ గలిగించుటయే గాక కట్టుములు హనుకలు
మొదలగువానిరూపమున ధనలాభము గూడ గలిగించును
గావున నట్టిమహాపదవి తనకొమకులకు రాక పరాధీనమగుట
చే నాయెల్లాలు మిక్కిలిపగచి యది తనపుత్రులయందె నిలు
పు మని యతినిం బ్రార్థించెను. కాని మతబోధకుఁ డైన పీ
ఠాధిపతికుండవలసిన లక్షణములేవియుఁ దనకుమారులయందు
బొడకట్టక క్షుత్రీయునియందె పొడగట్టుటచేత నతఁడు లోకో
పకారార్థమై పుత్రీస్తేహ మొకచూలకు దోచి మతవ్యాప్తి
యే ప్రభావముగ జేసికొని యెల్లాలిమొలలు పెడచెవిని బెట్టి
రాచవానినే పీఠమునఁ బ్రతిష్ఠించి యతనికి యంగదుడనువా
మనిచ్చెను. చూసిదేవి నెట్లమున తనకావించిన యేర్పాటును
కొడంబరుపఁదలంచి నానకు తనకుమారులను రాచవానిని
బలునానులు భార్య యెట్లయేదుట బహువిధముల శోధించెను.
శోధనలలో క్షుత్రీయుఁడె సర్వవిధముల శ్రేష్ఠుఁ డని చూ

దేవికిగూడ దోచుటందేసి సర్వమొప్పుకొనక తప్పుచుగావున మనసులో నిష్ఠము లేకపోయినను నామి రాచవానిన బ్రతిష్ఠింపఁ దగు నని నోటితో ననెను.

అమహాపదప్రతిష్ఠఁడగు తన శిష్యుఁడు మల్లిరంగస్థులైన జనులచేత బీడింపఁబడకుండ నతని స్వగ్రామమునకే బోయి యుండవలసినదని శాసించెను. తను వచ్చినవని సమాప్తమైనందున నానకు దేహత్యాగము చేయవలసినకాలము సమీపించు చున్నదని గ్రహించి యందుకు నిన్నుడు డయ్యెను. మరణము సమీపించు చున్నదని యాతఁడు తెలిసికొని యొక నాడతడు కేపురాత్రిలోపుగ నేను లోకాంతరమున కేగుదునని చెప్పినట్లు. అతని బసకు సమీపమున నొక మల్లిచెట్టు గలదు. అచ్చట మతనికి మిక్కిలి ప్రీయము. అతఁడు పలుసార్లు అది నీడను వహించి సుఖించెను. అదినమునగూడ నతఁడు చాచెట్టుకిందనే తన సెజ్జలపరపించుకొని పండుకొనియెను. అమహాత్మునకు గాలము సమీపించినదని విని హిందువులు మహమ్మదీయులు గూడ గడసారి యాతని దర్శనము చేయగోరుంపులు గుంపులుగ బోయి చూచి భక్త్యులైరి. మరణము నిందిత్తిము ప్రత్యేకముగ నతఁడు గట్టించుకొన్న యింటలోనికి నన్ను తీసుకొని పొమ్మని పాయంకాల ముతఁడు కోరెను. అగృహమున స్వబంధువ్రలయొక్కయు శిష్యురముయొక్కయు సన్నిధి నతఁడు 1526 వ సంవత్సరమున నాశ

యజ్ఞ శుద్ధ దశమనామ జామరాత్రియూడగ బరనుపదము
 నుండెను. చూసేదేవియు గొడుగులు పీఠాధిపత్యము తమ
 కుటుంబములో నుంచవలసినదని కట్టకడపటి దినమున నయ్య
 తము గురుని యనుగులపైబడి వేడుకొనిరి. కాని యతడు
 నిశ్చయమునై వారివేడుకలుతోసిపుచ్చెను. గురుక శేఖరమునకు
 దహనసంస్కారము చేయదలంచి హిందువులూ శవమును
 రుద్రాభిహములకడకు గొనిపోయిరి. అగ్నివిని యంతయు మహా
 మృదీయులు నానకు తమ మతమే బోధించె ననియు దమనా
 దే యనియు శవము తమ యధినమే కావలసినదనియు నా
 దించి శవమును ఖననము చేయుటకై తెచ్చునిరి. హిందువు
 లందుకు సమ్మతించకపోగా రెండుతెగలకు భయంకరమైన
 కలహము నచ్చుటకు సిద్ధమయ్యెను. ఉభయులు కత్తులు
 మాసిరి. అప్పుడొకజ్ఞాని యాగుంపులొనుండి వచ్చి నానకు
 వంటి మహాత్ములు తమక శేఖరములోనుగూడ విడిచి పోవరు
 నుండి యని వలికెను. ఆమాట విని హిందువులు మహామృదీ
 యులు గూడ క శేఖరమును మున్ను బెట్టిన నెలవునకు బోయి
 చూడ నచ్చట శవము లేకపోయెను. ఎల్లవారు విస్మితులైరి.
 ఆయన కప్పుకొన్న నుప్పటి మాత్రము లభించుటందేసి యది
 హిందువులు మహామృదీయులు రెండుతునకలు చేసి చెరియొక
 తునక పుచ్చుకొనిరి. హిందువు లాతునకను దహనము చేసిరి.
 తునకలు వేలపూడ్చిపెట్టిరి. ఈవిధముగ మహానుభావుడైన

శరీరములుబుము పుట్టి తనవిగ్నానసంపన్నుడేదో జగన్గురు
తపోదయై బృతియెగ్గిరి జనించి వివిధకాలముగా నా
ంపవైదానను వ్యర్థముచేయుట జ్ఞానసంపాదనమునందే విని
గించి సంపాదశ్రేణులముల నానముగ వను ద్రోసి
వి యెవ్వరికొలుపు నేయక దేవ దేవునికొలువే చేసి చుటా
య్యదై యారవి పాపపుష్కము బడసెను.

నానకు స్థాపించిన మతముజేకు నీకుమనము. తస్మత్తస్థు
లు నీకులు జని వ్యవహారికం బడుచున్నారు. వీకు నుంబాలు
దేశమున విశేషముగ నున్నారు. నానకు యొక్క మతము
చైతన్య వైష్ణవమరియువలె బసవేశ్వరుని జంగము మతమువలె
వర్ణ భేదమాన్యులై భక్తిరసక్రభానవైయుండును. విక్రమరా
ధవము చేయ గూడదని నానకు బోధించెను. దేవమునది
నితనికి గౌరవము కలదు కాని యిదియే పరమపరమూహా ను
యతః జూపుకొనలేదు. జీవహింసాస్పదములైన క్రిమిపులు
ముదలగు కర్మలు పనికిరావని యతఃకుగ్నానింపెను. ఈగర్వ
కొక్కజే యనియు నతఃకు సర్వశక్తుండనియు స్పష్టపిడి లయ
కాదును. దనియు భక్తిచేసిన యతఃకు సామ్యం మనవియు
నితనియొశయము. శంకరరామానుజమధ్యావాన్యులవలె నిత
కు విద్వాంసుడు గాదు. సాత్త్వికరమాత్మభేదములు విచా
రించి యతఃకు తత్వవిద్యయుములు చేయలేను. భక్తిజ్ఞానవైరా
గ్యములవలన మానవుడు సావబుధములు విడిచి యాత్మైక

160

నా నాకు చింత

మృత్యుము మందునని యతడు బోధించెను. నీకులమతి
 ముచేరు ఆదిగ్రంథము. దీనికే గ్రంథసాహాయుని
 దీనిలో నానకుయొక్కయు నతని యనంతరమున మత
 లైన గురువులయొక్కయు సిద్ధాంతము లున్నవి. ఇతడు
 సిద్ధాసు కబీరుదాసు మొదలగువారియట్లే వరమభాగ
 త్తముడు. ఈమతము వదియన గురునగు గురునోవింగు
 యమున మహాశిష్యులమైన స్థితిగి నచ్చెను.

9051

సమాప్తము.

National Library
 Calcutta-27

